

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI 73-31 AĞUSTOS 1976 5 TL.

TUNCELİ'NİN TIP'LI
BELEDİYE BAŞKANI YÜRÜYÜŞ'ÜN
SORULARINI YANITLIYOR

DEMOKRASI
SOSYALİZM
BAĞIMSIZLIK

DEMOKRASI VE
BARIŞ MÜCADELESİNDE
SOSYALİSTLER

A. ŞEVKİ EREK SSCB'Yİ ANLATIYOR

CEPHE'NİN GENÇLİK VE SPOR BAKANI ALI ŞEVKİ EREK GEÇTİĞİMİZ HAFTALAR İÇİNDE SOVYETLER BİRLİĞİ SPOR KOMİTESİNİN DAVETLİSİ OLARAK KOMŞU ÜLKEYE GİTTİ.

EREK, SSCB SPOR TESİSLERİNİ GEZDİ VE SOVYET SPOR ADAMLARIYLA GÖRÜŞMELER YAPTI

AŞAĞIDA CEPHECİ BAKANIN, MOSKOVA'DAN AYRILMADAN ÖNCE GEZİ İZLENİMLERİ HAKKINDA "SOVETSKİY SPORT" DERGİSİ MUHABİRİNİN SORULARINA VERDİĞİ CEVAPLARI BULACAKSINIZ.

O Sayın Bakan, Türk spor heyetinin Sovyetler Birliği'ni ziyareti ilk kez bu derece yüksek düzeyde yapıldı. Neden böyle oldu?

O Moskova'ya hareketimden önce yaptığım basın toplantısında, gazeteciler bana, heyetlin Moskova ziyaretinin amaçlarını sordular. Büyük ve iyi komşularımızın tecrübesini öğrenmeye geliştirmeyi söyledim. Kabul ediniz ki, Sovyet sporunun otoritesi ve onun uluslararası alandaki başarıları hatırı sayılır ve önemlidir. Sovyet sporcuları Montreal'de ustalıklarını birçok kez kanıtladılar. İşte bu nedenle tecrübeniz, bizim için son derece değerlidir. Basın toplantısında örneğin, bakanlığımızın Sovyetler Birliği'ndekilere benzer çocuk spor okulları açmaya hazırladığımızı açıkladık.

Bu yılın Mart ayında Ankara'da ülkelerimiz arasındaki sportif işbirliğine ilişkin olarak bir protokol imzalanmıştı. O zaman biz Sovyetler Birliği'ni ziyaret için resmi bir davet almıştık. SSCB Spor Komitesi'ndeki görüşmeler sırasında serbest ve greko-roman güreş, boks, ağı spor, genel beden eğitimi dallarında Türk antrenör-uzman kurslarındaki dersleri yürütmek için Sovyet antrenör ve uzmanlarının ülkemize gönderilmesi konusunda anlaşmaya vardık.

Ülkemizde güreşin bir numaralı spor olduğu herkesçe bilinir. Ancak son yıllarda Türk güreşçileri uluslararası alanda pozisyonlarını kaybediyorlar. Türk Milli Takımı, son olimpiyatta zayıf kaldı. Serbest güreş stiline sadece bir tek dördüncük aldık. İşte bu nedenle kuşkusuz yaran dokunacağına inandığımız uzmanlarımızın tavsiye ve yardımları

n bizim için gereklidir.

Heyetimizin SSCB Spor Komitesi'nde yaptığı görüşmelerin spor alanında hayatı önemi olan bir dizi sorunları çözmeye ve ülkelerimiz arasındaki iyi komşuluk ilişkilerinin gelişme ve güçlenmesine yardım edeceğine inanıyorum.

O Sayın Bakan, Sovyetler Birliği'ni ziyaret programınız çok yüküydü. Herhalde izlenimleriniz çoktur. Bunların bazıılarını anlatabilir misiniz?

O Leningrad'da, Taşkent'te ve Moskova'da görkemli spor tesisleri gördük. Bir ortaokulun basit spor sahasından Taşkent yakınında Kibraye'de bulunan hemen hemen hizmete girecek durumdaki spor kompleksine kadar istediğimiz herşeyi bize gösterdiler. Özbekistan'ın başkentindeki "Yubileyny" spor sarayı bizi hayran bıraktı. Civa termometresi sıfırın üstünde 42 dereceyi gösterirken yerli hokeyciler buzda antrenman yapıyorlardı. Spor sarayının içi serindi. Kosmonot G. Titov yatılı spor okulunu ziyaretimiz heyet üyeleri üzerinde büyük izlenimler bıraktı. Devlet yeni yetişen nesle gerçekten büyük özen gösteriyor. Burada biz muğemmel şekilde donatılmış kapalı spor sahalarını ve yüzme havuzunu gördük.

Taşkent ve Buhara'da geçirdiğimiz 2 gün tam anlamıyla doluydu. Kalyan Camii, Mire Arab Medresesi, İsmail Samani Muzolesi ve diğer eski mimari anıtlar gibi eski eserleri ziyaret etme fırsatı bulduk. Sovyet Hükümeti'nin tarihi anıtların korunmasına, onların nin tarifi ve restorasyonuna büyük paralar ayırdığını inandık.

Sovyetler Birliği'nde sanayi, tarım ve kültür alanlarındaki başarıların yanı sıra

Cephe'nin Bakanı, Sosyalist spor anlayışını övüyor.

ra sporda da gerçekten büyük başarılar elde edildiğine, sportif komplekslerin işitini bilen ve seven uzman antrenörler sağladığına inandık.

Moskova'da ilk kez bulunuyorum. İter tarafta bol yeşillik, güzel park ve bahçeler, yüksek binalar goze çarpıyor. Sovyet Ordusu Merkezi Spor Klübü'nün spor tesisleri muhteşem. Yapımı henüz devam eden kapalı futbol-hafif atletizm kompleksi büyük bir izlenim bırakıyor.

O Sayın Bakan, Sovyet insanlarına neler dilemek istediğiniz?

O Barış ve mutluluk. Spor, halkları

yaklaşıyor, birbirini daha iyi tanımaya, dostluk ve karşılıklı anlayışın gelişmesine yardım ediyor. Montreal'de bulunmadım, ama Moskova Olimpiyat'ına gelmeyi çok isterim.

Önümüzde 4 yıl var. Bu yıllar içinde Sovyet sporcularının daha birçok kez görkemli zaferler kazanacaklarına ve Olimpiyat Moskova'sını gerçek bir dostluk ve kardeşlik kenti olacağına inanıyorum. Sovyet sporcularının başarisından kuşku edilemez.

Sovyet insanlarına lam bir refah ve her evde mutluluk dilemek isterim.

YORUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALSIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sabreter:
Bülent AKTAMLI

Yazı Kurulu:
Umur COŞKUN
Metin ÇULHAOĞLU
Mehmet AKOZER
Vahit Ö MENEK

YÖNETİM:
Konur Fokak 15/8 Kızıday
Ankara Tel: 17 45 81
İSTANBUL BÜROSU:
Piyerlosi Cad. 21/1 Çemberlitaş
İstanbul Tel: 26 35 67

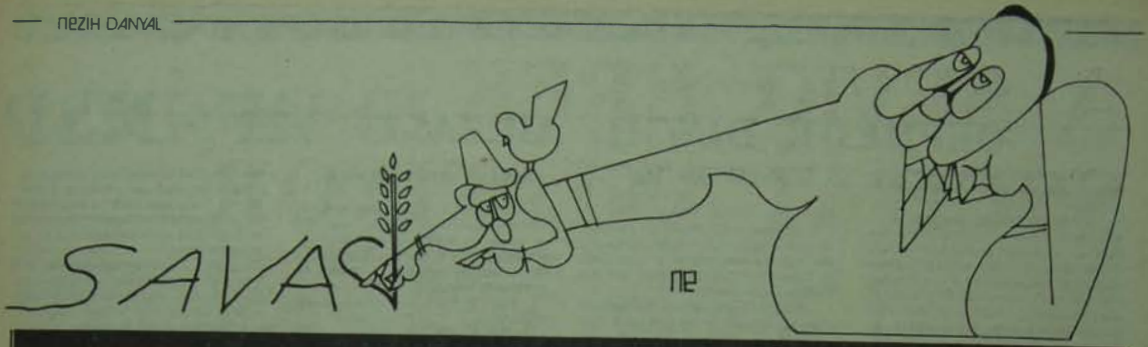
İzmit
İstanbul
İzmir
Eskişehir
Bursa
Adana
Diyarbakır

Yusufl ALTINTAŞ
Hacı KANTARCI
Cüneyt İYAYÖN
Vedat BARANÖĞLÜ
Cengiz KOÇ
Ceyhan CAN
Nurettin ÜZVARIŞ

Posta Çeki: YORUYUŞ Dergisi, 100234

ABONE KOŞULLARI
Yıllık : 200 TL 6 Aylık: 100 TL
İLAN KOŞULLARI:
Arka Kapak (Renkli) : 15.000 TL
A ka Kapak (Siyah beyaz) : 12.000 TL
İç sayfalarda sütun santimi : 40 TL
Yayın ilanları % 50 indirimlidir.

Ege Dağıtım: Orhan ÜZÜŞİMAN
Baskı: Daily News Web-Ofset Tesisleri

BURJUVA MİLLİYETÇİLİĞİNE KARŞI SOSYALİSTLER

YURUYUŞ

1 Eylül'ün Türkiye'de de uluslararası barış günü olarak anılması, işçi sınıfının politik hareketinin değerlendirilmesiyle birlikte yapıldığı zaman anlamını kazanacaktır. İşçi sınıfının politik hareketi kavramından yoksun değerlendirmeler, suya çizilen çizgiden farkıdır.

Barış mücadelesi, işçi sınıfının uluslararası bir mücadele görevidir. Ancak her ülkenin işçi sınıfı, barış mücadelesini kendi ülkesinde örgütlemek göreviyle karşı karşıyadır. İşçi sınıfı, bu mücadeleyi, kendi ülkesinde örgütlü bir harekete dönüştürmedikçe, barış konusundaki uluslararası görevini de yerine getirmemiş olur. Bu yüzden, barış hedeflerinin hayata geçirilmesi, o ülkedeki işçi sınıfı hareketinin gelişmesine ve güçlenmesine bağlıdır. Barış mücadelesi, her ülkede, işçi sınıfının politik hareketinin öncülüğünde, bu hareketin efendisi bir gerçeklik haline dönüşür. İşçi sınıfının politik örgütlenmesinden ve mücadelesinden kopuk bir "barış mücadelesi", uluslararası mücadeleye katkılı olamaz.

Barış mücadelesinin işçi sınıfının temel görevi olması, bu mücadelede, işçi sınıfının diğer sınıf ve tabakalardan soyutlanması anlamına gelmez. İşçi sınıfı, uluslararası barış görevini yerine getirebilmesi için, bu mücadeleyi kitlelerden soyutlanmadan yürütmek, uğraşını kitlelerin mücadelesi biçimine dönüştürmek zorundadır. Barış mücadelesinde, uluslararası sosyalist hareketle uyumlulukla birlikte, ülke halkının da öncülüğünün yapılması işçi sınıfının görevidir. Bu anlamda, barış mücadelesi, işçi sınıfının "ulusal" bir mücadele görevi olarak ortaya çıkıyor.

İşçi sınıfının bu öncülüğü, ancak ülkede güçlü bir barış hareketinin oluşmasıyla mümkün olur. Barış hedeflerini, emekçilerin günlük yaşamıyla, somut çıkarlarıyla birleştirmek, bu hedefleri, bağımsızlık, demokrasi mücadelesiyle bütünleştirmek, bu görev için zorunludur. Böylesi bir kitle hareketinin zorunlu olması, işçi sınıfının dışındaki emekçiler arasında da uzun süreli siyasal bir çalışma gerekliliği, barış mücadelesinde sosyalist politik örgütün öncülüğünü bir kez daha vurgular.

Ülkedeki güçlü bir barış hareketinin oluşturulması, özünde, emekçilerin birlik halinde bu sloganı sahip çıkması demektir. Amaç, genel birtakim hedefler doğrultusunda, geçici birlikler oluşturmak değildir.

Ülke çapındaki bir barış hareketini emekçi kitlelere dayandırmak, kuşkusuz zor bir görevdir. Kitleler arasındaki bu çalışma, gerçek bir mücadeledir. Çünkü engelleri aşmayı gerektirir. Barış sorununu, bir "mücadele" konusu olarak görmeyi doğal sonuçlandırır.

Bu mücadelede işçi sınıfının ve politik hareketinin önündeki uzun vadede engel, kitlelere yerleşmiş bulunan soven şartlanmalardır. Bu şartlanmalar, uzun dönemde de var olacaktır. Ancak, pratikte ortaya çıkan temel sorun, sovenizmin ve burjuva milliyetçiliğinin, kısa vadede ve somut hedefler karşısında, ilerilerin eylem birliğinin karşısına çıkmasıdır.

Barış mücadelesi işçi sınıfının mücadelesidir ve kitlelerin birlikte eylemiyle gerçeklik kazanır. Ancak sosyalist hareketin dışındaki ilerilerin de bu doğrultudaki eylem birliği barış mücadelesi açısından sosyalist bir araçtır. Mü-

cadelenin hızını kesen, bu birliğin her zaman kurulamamasıdır.

Somutta ortaya çıkan tablo şudur: İlerici hareket içinde, sosyalistlerin yanında küçük burjuva ilericiliği var. Küçük burjuva ilericiliği, bugün egemen biçimiyle sosyal demokrasi olarak ortaya çıkıyor. Başka ve bugün daha az etkin biçimleri var. Bu ilericilik çizgisi, sosyalistlere ve sosyalist harekete karşı, belirli konularda burjuva milliyetçiliği açısından karşı çıkıyor.

Bu durum, yalnızca Türkiye'ye özgü değildir. Küçük burjuva ilericiliği, gerek tarihte gerekse günümüzde işçi sınıfının önüne burjuva milliyetçiliği ile çıkmıştır. Bu da bir rızası olmamıştır. Sosyalist hareketin gelişmesi, küçük burjuva ilericiliğinin biçimi olan reformizmin burjuvaziye olan bağlarını ortaya çıkarmıştır. Reformizm, burjuvaziye olan organik ve ideolojik bağları açığa çıkarılarak geriletmiştir. Küçük burjuva ilericiliği, burjuvazi ile bağlarını korumak ve güçlendirmek durumunda olduğu ölçüde, sosyalizme karşı burjuva milliyetçiliği zihniye bürünmüştür. Burjuva milliyetçiliği, reformizmin, burjuvaziye uzlaşmasını emekçi kitlelerden saklama, sosyalist hareketi tecrit etme silahı olmuştur.

Burada, düşülmemesi gereken bir yanlış ortaya çıkmaktadır: Reformizm ve sosyal demokrasi, burjuva milliyetçiliğini kullanmada seçme hakkına sahip değildir. Reformizm, küçük burjuvaziden beslenir, ama ondan kaynaklanmaz. Küçük burjuvaziye ayakta tutan kapitalizmin varlığından, kapitalizmin egemen sınıflardan kaynaklanır. Burjuvazi ile organik ve ideolojik bağlarını koruyarak ayakta durur. Burjuvazi ile bağlarını koparan bir reformizm, burjuva devletinin yönetimine gelmekten vazgeçmiş demektir.

Burjuvazi ile bağlarını koruyan ve artıran bir "ilericilik", burjuva milliyetçiliğini seçmekte özgür değildir. Burjuva milliyetçiliği, burjuvazinin, burjuva devletinin yönetimine aday olanlara uyguladığı nesnel bir yasadır çünkü. Diğer bir söyleyle, burjuva milliyetçiliği, burjuva demokrat örgütlerin, partilerin, subjektif isteklerinden, iradelerinden bağımsızdır.

Türkiye sosyal demokrasisinin iktidar ve muhalefet dönemi, demokratlığının, burjuva milliyetçiliğinden ne ölçüde bağımsız olabileceğini ortaya koymuştur. Türkiye sosyal demokrasisi, burjuva milliyetçiliğini en iyi uygulamanın, burjuva devletinin yönetimine getirilmesinin güvençlerinin bir olduğunu bilerek politikasını çizmektedir. Sosyal demokrasinin burjuva milliyetçiliğinin tanıdığı da şudur: Burjuvazinin çıkarları gerektirdiğinde savaşı da uygulamak... Sosyal demokrasi, bugünkü iktidarda, bu pistle yarışmaktadır.

Burjuva milliyetçiliği, ancak demokrat kitleler arasında yemilecektir. Burjuva milliyetçiliğine istinad etmek, aslında burjuva ilericiliğine istinad demektir. Burjuva milliyetçiliğinin demokrat kitleler içinde yemilmesi de, ilericiliğin bir burjuva ilericiliği olmaktan çıkarılması da, sosyalist hareketin gelişip güçlenmesine bağlıdır. Sosyalist hareketin gücü, işçi sınıfının içinde örgütlenmesi, onun politik hareketi olmasındadır. Sosyalist hareket ve örgüt, işçi sınıfının öncüsü olarak, barış mücadelesinin de öncüsüdür. Burjuva milliyetçiliğine ve burjuva ilericiliğine karşı.

CEPHEDE DİNGİL ARIZASI: AP - MSP

"Laf aramızda, iki ay içinde temel lerimizi atar işimizde bakarız. Gerisini AP düşünsin..."

MSP Millet Meclisi Grup Başkanvekili Şevket Kazan, bundan bir-iki ay önce bu sözleri bir gazeteciye söylemiş ve partisinin 1976 köprüsünü geçene kadar AP'ye karşı izleyeceği politikamın ana hatlarını çizerek kurnaz kurnaz da gülmüştü...

Meclislerin tatile girmesinden itibaren cepheci ortaklar arasında ve özellikle AP ile MSP arasında başlayan ve git-tikçe kızışan temel atma yarışının MSP tarafından önemli bir farkla önde götürüldüğü son haftalarda, cephe için den beklenen tepişme sesi geçitimiz hafta-nın başlarından itibaren duyulmaya başlandı.

Cephe içindeki dalaşmanın yükselen grafiği Çarşamba günü, Demirel'in İstanbul'dan Ankara'ya gelmesi ve aynı saatlerde Erbakan'ın Van'a, temel atma dolayısıyla uçmasıyla daha da yükseldi ve Perşembe günü birbirlerini yalanlama şeklinde devam etti.

Erbakan, CHP-MSP koalisyonu zamanında Çandarlı gemisinin Ege'de petrol araştırması yapmadığını söyleyen Demirel'i yalanlıyor, üstüne üstlük, "Türkiye'nin en önemli meselesinin Hora olmadığını" kaydediyordu...

MSP'NİN HARİTASI

Erbakan'ın bu sözlerinin gazeteler-de yayımlandığı gün, MSP'nin sözcüsü Milli Gazete okuyucularına "Ağır Sana-yi İlavesi" adı altında parasız ramazan hediyesi dağıtıyordu.

İlavenin kapağında ve ortasında bir Türkiye haritası yer alıyor ve o da "Ye-niden Büyük Türkiye'ye Doğru" başlı-ğını taşıyordu!..

Verilen bilgiye göre "Bu harita iki yıl önce hazırlanmış" açılışı 26 Tem-muz 1976'da nasip olmuştu! Gazete "Bu tarihi-harita'yı ramazana girerken yüzbinlere sunmaktan büyük bahçıyar-lık" duyuyordu!..

Haritanın "açılışı"ını, kapak resmin-de MSP Genel Başkanı ve Başbakan Yar-dımcısı Necmettin Erbakan yapıyordu!..

"Atmak"tan ve "açmak"tan göz açamayan MSP'nin, haritanın hazırlanış tarihini iki yıl öncesine dayandırması ilginçti. Hele Erbakan'ın Çandarlı konusundaki "aydınlatıcı" demecinden sonra CHP Genel Sekreteri Orhan Züy-boğlu tarafından ifade edilen sevgi gös-terisi, başkent kulislerinde yeni siyasal hesapların yapılması için benzin depo-sunda kibrit çakmak yerine geçti!..

ANAHTARIN KULLANIMI

Bir söylentiye göre MSP'de gözle-nen değişiklikler, bir süreden beri CHP ile alttan alta sürdürülen kaçamaklı iliş-kilerin su yüzüne vurmasıydı. Ancak bu tür söylentiler hafta sonuna kadar ciddi dayanaklar bulamadı.

Ama MSP'nin ne yapmak istediği belliydi.

MSP bundan böyle cephe ortaklığı içinde daha ödünsüz bir rol yüklenmeye hazırlanıyordu. "Anahtar" olma rolünü daha acımasız biçimde oynayacak, gerektiğinde büyük ortağın mobilya, çimento ve Lockheed dosyalarına hatırla-tarak göz kırpacaktı!..

Mobilya ve çimentonun Demirel'i, Lockheed'in ise Demirel'e içli-dışlı-lığıyla yakınlığı bilinen bir başka AP'li bakanı derinden ilgilendirmesi, hem ya-kın hem de uzak vadede MSP'nin eline önemli vurucu kozlar veriyordu.

Tabii bütün bunların üstüne, ortak-lıktan "Allahahımarladık" tehdidi ekle-nince, inandırıcılığındaki güçlüğü rağmen AP'yi zor durumlara düşürmek her an mümkün olabiliyordu.

MSP'nin bir türlü ulaşamadığı kaf dağı ise büyük sermayenin güvence dü-zükleriydi. Büyük sermaye, MSP'ye öte-

den beri hin-i hacette ekmiş tamamlasın, gözüyle bakmıştı ve öyle bakmakta de-vam da ediyordu. MSP kurmaylarının AP'ye karşı bellerini büken husus buydu ve bunu açık açık söylemekten de çekinmiyorlardı.

Turan Güneş'in deyimıyla "televiz-yon reklamında küvete çıplak giren ka-dına engel olduğu mürece" MSP, büyük sermayeden gerekli güveni alamazdı!..

MSP'nin teşpih halkasına AP'ye ve dolayısıyla cephe ortaklığına bakışı böyleydi.

AP PENCERESİNDEN

Ya AP yönünden MSP manzarası nasıldı?

Elbette AP'nin de kendine göre bir takım hesap ve planları, sabır ve taham-mül çerçevesi içinde şekillenen incelik-li bir politikası vardı.

AP, işin ta başında, huyunu suyunu iyi bildiği MSP'ye karşı önlemlerini al-mıştı. İlk aşında MSP içine, gerektiğin-de kendine doğru yönlenebilecek bir ay-rılık tohumu ekmek gerekiyordu. Nite-kim 48 kişilik grup içinde 22 kişilik bir muhalefet kanadı oluşturulmakta çek-i-kilmeydi. Bu kanad, MSP penceresi sahu-ru yiyor, daha sonra arka perceden

CEPHECİ BEYLER AYAĞA KALKIN

"Lockheed firmasının Türkiye'de rüşvet dağıttığı iddiası iğrenç ve memleketimiz için itibar kırıcıdır."

Cephenin Milli Savunma Bakanı Ferit Melen, Lockheed olayının patlak verdiği günlerde rüşvet iddialarını yalanlamak zorunluluğunu duyarken dün-yanın öbür ucundan şöyle bir ses geliyordu:

"Türkiye'deki komisyon ücretleri çok mütevazidir..."

Bu sözleri ABD Senatosu Çok Uluslu Şirketler Alt Komitesi Başkanı Sena-tör Frank Church'un sorularını cevaplandırırken Lockheed Uçak Şirketi Genel Müdürü Carl Kotchian söylemişti...

Japonya'da eski Başbakan Tanaka ve diğer ülkelerde hatırı sayılır kişiler rüşvet barajını yüz milyonlara oturturlarken, Türkiye'deki bazı "önemli kişi-leri" ikna etmek için sadece 13 milyon 140 bin lira yetmişti! Lockheed fir-masının genel müdürü de bu "mütevazı" gerçeği dile getiriyordu...

Sonra ne oldu?

AĞIZLARDAKİ MOHOR

Ferit Melen bu konuda bir daha ağzını açmadı. Bu gibi hallerde ne yapı-lması gerektiğini aklı getirmeyecek kadar pişkin olan cepheci takım olayı za-man içinde erimeye bıraktı.

Bu arada Türkiye'de silah alım satımlarına ilişkin bazı defterler de harıştı-rıldı. Ancak "değerli basın" da dahil her nedense alım-satım, komisyon ve benzeri işlerin derinliğine inmek kimsenin işine gelmedi.

Olay bir kez daha gösteriyordu ki, emperyalist-kapitalist sistemin habuşu altında sömürü, soygun ve toplumsal çapraşıklıklar ne kadar sistemin özüne uygunsuz rüşvet de o kadar bu yapının vazgeçilmez manivelalarından biridir.

Emperyalist sistemin ağı içinde yer alan geri ve çarpık Türkiye minde de sömürü, soygun ve rüşvet olaylarının gel-gelç olgular olmadığı, siste-min kan grubunu oluşturduğu artık saklanamayan bir gerçek.

O kadar saklanamıyor ki, geçitimiz Şubat ayı ortalarında rezaletti, "Vatan-memleket" edebiyatı ile karışık, geçiştirmeye çalışan Milli Savunma Ba-hanının yalanı iki gün sonra hem de belgeleriyle kanıtlandı!

YALAN DİZİSİ

Melen itifa etmedi. İtifa etmediği gibi yeni yeni çelişkilere, biri birini tutmayan ifadelerin karışık çukurlarına düştü.

Örneklere göre, silahlı kuvvetlere alınan helikopterlerle ilgili YURUYUŞ, silahlı kuvvetlere alınan ve milyarlar ifadesini bulan bu alım satım işlemlerinin arındığı karahlığı haftalarda dikkati çekti.

Satınalanan 225 helikopterin arındığı komisyoncu Panlürk firması ve onun çekinerek yüzyıldır Türkiye'de karahlık roller oynayan sahibi John Benda'yı sergiledi.

John Benda'nın eski Demokrat Parti ileri gelenleriyle başlayan ve günü-müze kadar uzanan ilişki halkalarını YURUYUŞ açtıkladı.

YURUYUŞ'un yayını etkisini bir oranda gösterdi. Melen gazetecilerin bir sorusu üzerine John Benda adında bir himseyi tanımadığını söyledi! Ancak iki gün sonra Millet Meclisi'nde, honu halkımıza yaptığı bir konuşmada "Pan-lürk" firmasının helikopter alımında aracılık yaptığını itiraf etti. Ancak İlay Melen, John Benda'yı tanımadığını tekrarlıyordu!

Melen zor durumdadı ve çıkar yolu yalan yokuşunda arıyordu. Ankara telefon rehberininin 38. sayfasını açan herkes "Benda John" adının harışındaki adresi okuyup pekala Panlürk firmasını bulabilirdi.

HULANKS U

Konu nedense basında gerekli önemi bulmadı. John Benda İngiliz pas-porтуyla bazen komisyoncu, bazen de gazeteci olarak Başkentte işler çeviriyordu.

25 yıl önce de İngiliz Büyükelçiliğinde mahalli hâtip olarak görev yapmıştı. Türkiye'de geniş bir çevreye "siki" ilişkiler kurmuş, ısrarla belirtilen ka-ranlık "ehgörev"lerinin yanısıra milyarlarlık işler çevirmeye başlamıştı.

Konu CHP İzmir Milletvekili Süleyman Genç tarafından, Milli Savunma Bakanı Ferit Melen'e soru önergesi halinde itirazlere yeni bir şekil almıştı. Ancak bugüne kadar Süleyman Genç'e cevap verilmiş değildi!..

Olay, Genç'in soru önergesiyle alevlenmiş gibi olmuş ve John Benda Türki-ye'yi terkederek İtalya'ya Roma'da gene kendi gibi işler çeviren Mafia eti-ketli hardesi Kosta Benda'nın yanına gitmişti. O günlerde Ankara ve İstanbul'daki silah komisyoncuları bürolarında John Benda adından sık sık söz edilmiş ve "Belki de" denmişti. "Benda bir daha Türkiye'ye dönmeyecek..."

Bir sandalyesinin Lockheed skandalına kapıtrı kapıtrıman savaşçı veren Cepheye sorulmalıdır.

John Benda olayının niçin ve hangi nedenlerle gizliyorsunuzuz? İlay Ferit Melen ve İlay Çağlayan'ın, John Benda adı sizlere ne hatırla-tıyor?

John Benda olayı Lockheed'den daha dallı budaklı. 1961'de Milli Savunma Bakanlığına giriş çıkışı yasaklanan Benda'nın halkındaki bu yasak kararının daha sonra kaldırıldığı ve onu izleyen ihaleler, satın almalar, komisyonlar, ilişkisi ve bağlantıları ilginç, çok ilginç!..

Cepheci Beyler, ayağa kalkın!

ÇEKİŞMESİ

ye yanak uzatıyordu. Gerçi parti yönetimini oluşturan kanat, bu günah dek-lanşörle aydınlatılmamıştı ama içinde de bir kurt düşmesinin önüne geçememişti.

Bu berlisizlik, AP'nin MSP politikasında bir hayli etken olmakla beraber kesin güven dayanaklarından yoksundur. Bunun içindir ki, AP cephe ortaklığında MSP çıkıntısına son veremekte-din.

AP kurmaylarının seçimden sonra-ki durum için dilek, temenni ve tahmin-leri "İngallah bir daha MSP ile koali-syon yapmak zoruna düşmeyiz" şeklinde duğumlenmektedir.

DİĞER CEPHECİLER

AP'ye göre DP ve CGP "Kahrolsun komünizm" ticaretinde kendileriyle başa çıkmamış İflas ederek bitmişlerdir. Büyük sermaye, gerektiklerinde cinayet iş-lemek endişesi ile MHP şebekesine ih-tiyaç duyduğuna göre geriye bir MSP kalyordu...

MSP'yi içte ve dışta silkelemek ge-rekiyordu. Böylece ilerde ödünç verile-cek bazı unsurlarla birlikte grup oluş-turması arzulanan MHP ile bir koali-syon kurup, memleketi gül gibi idare et-mek olanak içine girecekti. AP'nin bu-günden zaptedemediği iştah buydu...

Ancak gelişmeler, yapılan hesaplar kadar pürüzsüz olmuyordu. Nitekim MSP'nin, devlet aygıtını kendi unsurla-ryla mayınlamakta gösterdiği cüret ve pervasızlığı ek olarak, "allah-bismillah" sedalarıyla giriştiği çukur açma törenle-ri AP'nin keyfini allak bullak etmede ge-çtikmedi.

MSP'yi dizginle almak mümkün ol-muyordu. Erbakan'ı durdurmak için icad edilen bazı bakanlar kurulu toplan-talarına MSP itibar etmiyordu. Demirel'i çileden çıkaran olay da buydu!..

MSP'nin oyun bozanlığı AP kadar MHP'yi de ilgilendiriyordu. Cephe çatısı altında ortaklığın kanlı çıkıntılığını yap-an bu parti, ilkönce arabulucu roller ararken, daha sonra ne olur ne olmaz ortaklık dağıtır endişesiyle Lockheed olayının üzerine ürkek adımlarla ilerle-meye başladı. AP'ye karşı elde koz bu-lundurmakta yarar vardı!..

CGP'nin ise durumu yürekler acısıydı. Harala-gürelde sahipsiz kalma korkusu ile teşkilatlarının pür-sihhat ol-duğunu duyurmak yalanına sarıldı ve doğrusu bu ya, buna ilişkin demeçlerine ilkönce kendileri inanmadı.

Tehlikeli sarasıntılara gebe olan geliş-menin önünü almak nasıl mümkün ola-bilirdi?

ERBAKAN'A KARŞI TUNÇ

Bu büyük bir iğti ve ihaleyi Demirel ile birlikte Feyzioğlu yüklediler.

ye esassı bir gözdağı vermenin tam za-manıydı. MSP'ye karşı girişilecek ehil-leştirme çaabasında direkt roller sakın-clak olabilir. Bunun için dışardan bir oyuncuya gerek vardı...

Demirel ve Feyzioğlu bu konuda fazlaca müskülât çekmediler. Şüph-e uyandırmayacak isim sahibi Halil Tunç idi...

Cumhurbaşkanı kontenjanından Cumhuriyet Senatosu üyesi olması önem-li bir özellikti.

Daha da önemlisi Türk-İş'in genel başkanı olması ve topunu MSP'ye çe-vmişe ciddi bir faktördü.

Tunç'un fitilini ateşlemek için ge-reçli sebepler de mevcuttu. MSP'ye bağ-lı bakanlık ve kuruluşlarda çalışan işçi-lerin baskı ve tehditlerle, yerden bitme MSP eğitilmiş sendikalara üye olma-ya zorlaması ciddi kaygılar yaratıyordu. Teksif Sendikasının AP'li başkanı Şev-ket Yılmaz'dan sonra Yol-İş'in sosyal demokrat başkanı Halit Mısırlıoğlu da, kendi sendikasına bağlı işyerlerinde işçi-leri hareketle geçirmeye hazırlanıyordu.

Halil Tunç'un arayış da bulamadığı gerekçeler ve koşulları bunlar. Eylemin içinde hem sağ; hem de solu memnun edecek bir yığın unsur vardı. Ama oku-duğu aryanın güftesi Demirel-Feyzioğlu ikilisine aitti.

Tunç, "MSP hakkında savcıların derhal hareket geçmesini" istiyor, Ana-ya Mahkemesine görevini hatırlatıyor-du!..

Tunç bu arada Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ü ziyaret ediyor, "Devlet aygıtının Cumhuriyet düşmanları tara-findan işgal edilmesinden duyduğu en-dişeleri" kendisine ilettiğini ve temel konularda Cumhurbaşkanı ile "muta-bık" kaldığını açıklıyordu!..

Televizyon ekranlarında Tunç'u iz-leyenler, özellikle MSP'yi korkutma fas-lında zaptedilemeyen güllüklerle anlam veremiyorlardı.

Buna karşılık MSP, Tunç'u doktor-lara şikayet etmekle yetiniyordu. MSP Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cuma-loğlu "Halil Tunç hastadır. Bir müte-hassas hekim olarak savcılara kendisini ihbar ediyorum" diyordu!..

MSP, sahne önündeki Tunç'un arka-kanı: süflöler olduğunu anlamakta ge-çikmemişti!..

Geçtiğimiz haftanın sonunda cephe içi çekişmesi bu noktada gerginliğini koruyordu!..

Şimdilik gerdirilen ipin üstünde oyunun her türlü oynanmaktadır. MSP'nin teşpih gücüne karşılık AP'li Kültür Bakanı Rifki Danışman Erzurum-un Çat ilçesine giderek Şeyh Mehmet Efendi'nin önünde yere dirsek vurdu ve bu daldaki parti'nin hâhâ iddiaatı oldu-ğuna kanıtladı. Şeyh Mehmet Efendi'nin önünde çömelen iki numaralı zat da, Veli Sabri Turan idi.

SEÇİME DOĞRU

Öncekilere oranla daha ciddi sesler çıkartan tepişmenin bir dağılıma yol açacağını söylemek şimdilik güçtür. Ancak cephenin bugüne kadar taşıdığı ya-rım-yamak uyumu bundan böyle sür-dürmesi de güçtür.

MSP, AP'nin alttan alta Haziran 1977 seçim hazırlığına girdiğini bütün açıklığıyla kavramıştır. Böyle olunca ar-tık erken seçim şarkısını unutmuş gö-rünen CHP ile bağladığı kulvara dönmek ve ipi normal süresinde Ekim 1977'de göğüslemek isteyebilir!..

Bu durumda CHP'nin eğilimi ne olabilir?

Gerek iç politikada gerekse dış po-litika konularında sağ; solu belli olma-yan CHP'nin, MSP'nin penceresine bu konuda ayna tuttuğu öteden beri bilin-mektedir. Kesin olmayan belirtilere göre de, MSP penceresinden ilk işaretler alın-mıştır.

CHP şimdi var gücüyle sosyalistle-re karşı mücadele vermektedir. TIP'e karşı bazı CHP örgütlerinin giriştiği ka-ralama ve ihbar bombardımanı ilginçtir. Türkiye'deki sosyalist potansiyeli, taba-nında zar-zor misafir edebilen CHP, top-larını cepheden çok sosyalist hareketin başına yönelirken, eski arkadaşlarının-dan bir hayli yararlanmaktadır.

Tabandan fersah fersah gerilerde bulunan bir Profesör Besim Üstünel'in parti senelerinde anlattıkları, partili üyelerin ağzıyla "yürekler acısı"dır. Üstünel "Karma ekonomi" sakızıyla iğgör-mektedir!

Merkez yönetiminin hazırla çocukla-rından Alev Coşkun'un öyküsü ise Ada-na'da hâlâ anlatılmaktadır.

Geçtiğimiz aylar içerisinde Adana'da bir seminare gider Alev Coşkun da-ha sonra soruları cevaplandırmış ve bu arada bir iyyen "biz sol bir parti ol-duğumuzı söylüyoruz ama 90 bin lira-ya kadarki toprak gelirlerinden vergi muafiyetinin altına da imza atıyorduz. Bu nasıl olur?" şeklindeki bir sorusu-na şu cevabı vermişti:

"Akıllı bir muhalefet partisi hükü-mete karşı, hazinayı boşaltacak teklif-ler yapar. Hazine boşalursa hükümet zor duruma düşer ve istifaya zorlanır. İşte biz de bunu yapıyoruz..."

Alev Coşkun'un bu değıştik ceva-bı salondakileri hayretlere düşürmüş, genç bir partili "Herhalde" demişti "Genel Merkez bizimle alay etmek için değıştik yöntemler uyguluyor..."

Ama en güzel cevabı arka sıralar-dan bir başka partili üye vermişti:

"Peki ama be adam, Yahya ile niye uğraşıyoruz ki? O da hazinayı bi-zim namımıza 20 milyon boşalttı..."

AP'NİN "YAZI - TURA" SI: DEMİREL - ÖZTÜRK !

Adı: Seyfi
Soyadı: Öztürk

Savcılıkla hüviyet kontrolü yapılmıyor. Sadece kim olduğunu belirtmek için adını tekrarladık.

Siyasal hayata Osman Bölükbaşı'nın çanta taşıyıcılığından başladı. Bölükbaşı'nın çanta taşıyıcılığı o zamanlar böyle abur-cubur iş değildi.

Kendi ifadesiyle Osman Bölükbaşı, "İman orduları başkomutanı" idi!..

Daha sonra bölükbaşı'nın MP'sini bırakıp AP'ye sıçradı. Bu kez Süleyman Demirel'in çantasını taşıyama başladı. Müteahhittikten başbakanlık yokuşunu turmanan Demirel'in kısa zamanda gözdü oldu. 1965 Şubatından Ekim'ine kadar süre Ürgüplü kabinesinde Süleyman Demirel Başbakan Yardımcısı, ken-disi de Köyişleri Bakanı olarak bir süre yer aldı.

Hükümet sandalyelerine oturma tarihleri ortak başladı ve böylece devam et-ti. Demirel'in başbakan olduğu her dönemde, yaz geçilmez bakan'dı.

27 Ekim 1965 - 22 Ekim 1969 tarihleri arasında yer alan I. Demirel ka-binesinde önce Ulaştırma, sonra da Devlet Bakanı olarak görev aldı.

Daha sonra onu 3 Kasım 1969 - 14 Şubat 1970 tarihleri arasında II. De-mirel Kabinesinde Çalışma Bakanı olarak gördüyoruz.

6 Mart 1970 - 12 Mart 1971 arasındaki III. Demirel kabinesinde de Çalışma Bakanı...

12 Mart rejiminin "Partilerüstü" hükümetlerine AP üye verirken Demirel onu ziyar etmedi!..

Ne zaman ki, 31 Mart 1975'de MC kuruldu, Demirel Başbakan oldu; o da devlet bakanı... Hem de görev ve yetkileri kesinlikle bilinmeyen bir devlet bakanı.

Bir yabancı gazetesinin yanlışlığı ilginç! Demirel'in yürürken arkasından, otururken yanından, gece gündüz ayrılmayan bu adam olsa olsa polisti!..

Lockheed yolsuzluğunu araştırmakta görevli Millet Meclisi Komisyonu Başkanı CHP Tekirdağ Milletvekili Yılmaz Alpaslan, Başbakan Demirel'i ko-misyona çağırıldığı zaman bu geldi. Alpaslan "Sen değil, başbakan gelisin" de-diği zaman da hadise çıkardı.

Mobilya dosyasında Demirel adına ortalığa ateş saçan bu. Çimento do-syasında Demirel adına göğsünü sipir eden bu. Lockheed dosyasına gelince işler biraz değışti. Bu kez hep Demirel konuşuyor. Bakalım ne zaman ko-nuşacak? Yazı mı, tura mı? Demirel mi, Öztürk mü?..

SENDİKAL HAREKETTE YENİ OYUNLAR, YENİ FİGÜRANLAR

Türkiye'de, sendikal hareket alanında ilginç gelişmeler birbirini izliyor. Sarı sendikacılığa, işverenlerden yana sendikacılığa karşı mücadele bayrağını yıllar önce açmış bulunan sendikalar, günümüzde, sermaye sınıfının yeni oyunlarını gözmüşlemez durumda kalıyorlar.

Sarı sendikacılığa karşı mücadele bayrağını ilk açan sendikalardan biri, Turizm-İş. Bu sendika, aynı işkolundaki Oleyis'in sarı sendikacılığına karşı, 1965 yılında kuruldu. Sendikanın kuruluşunda Turgut Gökdere ve Rıza Erdoğan büyük rol oynadı. Kuruluş, bu kişilerin öncülüğünde gerçekleşti.

DISK'LE BİRLİKTE

1965 yılında kurulan genç Turizm-İş, DISK'in kuruluşundan 13 gün sonra bu konfederasyona katılıyor. Bir anlamda, DISK'in en köklü üyelerinden biri.

Türkiye'de, hizmet sektörünün, diğer işkollarına kıyasla farklı özellikleri var. Hizmet sektöründe, sosyalist sendikacılığın gelişimi, diğer işkollarına kıyasla daha büyük engellerle karşı karşıya. Bu ve benzeri nedenlerle, Turizm-İş kendi işkolunda uzun süre geniş yığınlan kapsayamadı. Diğer bazı işkollarında olduğu gibi, patron sendikacılığı Turizm işkoluna da uzun süre damgasını vurdu.

Köklü değişiklikler, 12 Mart döneminden sonra başladı. 12 Mart döneminin deneyleri ile başta geniş işçi yığınları Türkiye halkı gerçekleri daha net olarak görmeye başladı. Kitlelerdeki devrimci birikim, sendikal hareket alanında da yansımaları bulmakta gecikmedi.

Bu gelişimin ürünleri Turizm işkolunda da görüldü. Bu işkolunda devrimci sendikacılığın öncülüğünü yapan Turizm-İş, büyük gelişmeler kaydetti. Geçtiğimiz yıllar içerisinde, Oleyis'in tabanından Turizm-İş'e büyük kaymalar oldu. Turizm-İş, ilerici sendikal hareketin bir parçası olarak güçleniyordu. Sonunda, Hilton, Sheraton, Maçka, Interkontinental, Etap gibi büyük işyerlerinde, işçilerin tek temsilcisi olarak Turizm-İş ağırlığı koydu.

Ancak, sermaye cephesi de boş durmuyordu. Planlar, Turizm-İş'i bu işkolunda yok etmeye yönelikti. Örneğin, Çınar Oteli grevinde, sermayenin diğer kesimlerinin de desteğini alan işveren, görüşmeleri sürünce eme bırakarak işçileri yıldırmayı denedi. Sökmedi. Aynı oyun, Hilton grevi sırasında da denendi. Bu da sökmeydi. Hilton'da ve daha sonra ünlü İTT'nin Sheraton'unda, işçilerin haklı istekleri, işveren tarafından kabul edildi. İşlektir karşı. Devletin ve organlarının gücü, çeşitli işyerlerinde, Turizm-İş'e yetki vermemek için olmadık yollar denendi.

Ancak burjuvazi, ilerici sendikal hareketi költürmenin başka yolları olduğunu da biliyordu. Özellikle Türkiye'de, işveren için, patronlar sınıfı için böyle yollar var ki. Sıra daha sonra bunların gündeme konulmasına geldi.

TURİZM-İŞ KONGRESİ

28 Mayıs tarihinde, Turizm-İş sendikasının 7. Kongresi yapıldı. Kongrede, sosyalist sendikacılığın, sosyalist sendikaların karşısına, kendi aralarında il-

kesiz, ancak sosyalist sendikacılığa karşı olmaçta ilkel ve kararlı bir grup çıktı. İşverenlerin, kuruluşundan bu yana Turizm-İş'e yönettikleri saldırı, 7. kongrede ifadesini böyle buldu. Sonunda, bu ilkesiz, ama devrimci sendikacılığın tasfiye etmeye niyetli grup, sendika yönetiminde belirli bir ağırlık elde edebildi.

Kongre'den sonra, kongrenin sonuçları açıkça ortaya çıkmaya başladı. Kongre sonucunda yönetimde yer alan belirli bir kesim, en iyiniyetli bir yorumla, sendikacılığın bilmiyordu. Gündemde bir çok mesele varken, bu kesim, çoğunlukta olmasına karşılık, karar alamadı. Çünkü, çoğu kez alacakları kararın anlamı geldiğini bile kestiremiyorlardı. Bunlar, 1965 yılında, Turizm işkolunda sarı sendikacılık karşısında alternatif olarak kurulan Turizm-İş üyesiydiler. Hatta yönetici idiler. Yine de, toplu iş sözleşmelerini yararlanmak için Hilton'da, Oleyis'e dayanışma aidatı ödediler. Kendi içinde belki ilkesiz, ama sosyalizme karşı niyetli grubun emellanlarından bu grubun başkan adayları Şaban Yaşaroğlu ödüyor Oleyis'e bu dayanışma aidatını. Sonunda Hilton'da

da, DISK adını ağızlarından düşürmeyen kişiler, tam tamına tazminatlı ve gerekçesiz olarak 6 kişinin işine son veriyorlar.

Bununla da kalmıyor. Kıyım çarkları daha da ötede işletilmeye çalışılıyor. Sendikaların İç Anadolu Bölge Temsilcisi için, iş aklının feshi ve onur kurulumuna sevki kararı alınıyor. İleri sürülen gerekçenin, sendika ile, sendika disiplini ve işleyiş ile hiç bir ilgisi yok.

Turizm-İş'te bu temizlik hareketi personel masraflarından tasarruf için mi yapılıyor? Hiç de öyle değil. Çünkü, atılanların yerine, yenilerinin alınması için teşebbüse geçiliyor. Bu arada, bazı laflar da ağızdan kaçıyor. Yürütme kurulu üyelerinden biri işten çıkarılanların hakkında "çıkarılmaları yolunda DISK'ten talimat aldıkları" yolunda bir söz söylüyor. Oleyis dayanışmacısı Yaşaroğlu ise daha sonra şöyle düzeltiyor: "İşten çıkarılanların bilmem ama, işe yeni alınacaklarını alınması konusunda DISK'in talimatı var."

Yürütme Kurulu toplantısı sürüyor. Bu arada, DISK'e bağlı bir sendikamız binasında, 12 Mart öncesi gözışını ve

Turizm-İş: Sermayenin ve figüranlarının oyunu boşa çıkarılacak.

"meyva"lar toplanmaya başlandı. Hilton'da, Turizm-İş'in üye sayısı 450 iken bu sayı 60'a düştü. Sendikamız tasfiyecileri bizzat sendikamız yöneticileriydi.

Bu arada sermaye, Turizm-İş'in bu zayıf döneminden yararlanmayı bildi. Çınar Oteli'nden 17 yıllık işçiler atıldı. Maçka'da, 23 işçinin işine son verildi.

İÇERİDE ÇALIŞANLAR

Sermayenin, Turizm-İş'in dışındaki kesimi böyle çalıştıyordu. Ama içerideki kesim de elbette boş durmayacaktı. Durmuyordu.

Önemli gelişmeler, sendika yürütme kurulunun 23 Ağustos tarihinde yaptığı toplantı ile hızlandı. Yönetimde ağırlığı olan ekip, sendikada uzman teknisyen olarak çalışan 6 kişinin iş aklını 13. maddeye göre, gerekçesiz ve tazminatlı olarak feshetti. Burada, çok ilginç bir nokta var. DISK'in ilkerlerinden biri, işyerlerinde, işverenlerin benzer bir biçimde tazminatlı ve gerekçesiz olarak işçi atılmaları uygulamasına karşı mücadele etmek. DISK, bunu her yerde, her işkolunda savunuyor. Hal böyle iken, DISK'in bizzat içinde bir sendika-

4 işçi işten atılıyor. Olayı sendikalarına anlatmak üzere yola çıkan 25 işçi, temsilcilikte kimseyi bulamıyor. Bunun üzerine, Turizm-İş genel merkezine geliyorlar. Ama içeriye girmek mümkün mü? İçeride sosyalist hareketin turisti olma dışında Turizm-İş'te hiç bir ilgileri olmayan bir gençlik kümesi ile karşılaşıyorlar. Böylece çoğu kadın olan 25 işçi dertlerini anlatamadıkları bir dönemde zorunda kalıyorlar. Yalancılık bugüne kadar güçsüzlerin en güçlü silahı olarak görüldüğünden, olay işyerlerine başka türlü yansıtılmak isteniyor. Söylenen, "TIP'ilerin sendika binasını bastığı, işçilerin bu nedenle gerekçesiz olarak zorunda kaldığı" cinsinden kuyruklu bir yalandır.

NE OLACAK ?

Oylar ve istifalardan sonra, Turizm-İş'te başkanlık görevini şu anda Rıza Erdoğan yürütüyor. Ama tüzeğe göre, genel başkanın istifası dolayısıyla, Turizm-İş'in 3 ay içerisinde olağanüstü genel kurula gitmesi gerekiyor.

Burası, meselinin bir yönü. Meselinin daha önemli yönleri ise daha başka noktalarda ortaya çıkıyor.

Bunlardan birincisi, sendika basma uygulamasının bir adet haline getirilip getirilmeyeceği sorunu da düğümünüyor. Sendika basma uygulamalarının bugüne dek MDD'ciler işçi sınıfına ters, sapık akımlar ve faşistler bol bol uyguladı. Bu seferki de bundan farklı değil. Çünkü, sendika basma, işçilerin niyeti ya da "lanse edilmiş" biçimlerle iş kurtarılmaya kadar büyük bir suç. Sendika basma, sarı sendikaların sendikayı dağıtma, ikiye bölme ve burjuvazi eline iktidan ele geçirme politikalarının ortaya konuş biçimidir. Böyle bir suçun cezasını verecek olanlar ise sosyalistlerdir. Sosyalistler bunun hesabını en kısa zamanda soracaklar.

Meselinin ikinci önemli yönü ise, adet haline getirilmek istenen bir basma uygulamaya ilişkin. Turizm-İş Genel Başkanı Turgut Gökdere'nin istifasından sonra, Oleyis'in Maçka'da Turizm-İş'e yaptığı işbirliği önerisi kabul edildi. Aynı Oleyis, kısa bir süre önce Maçka Oteline Turizm-İş'in yıkılması için elinden geleni ardına koymamıştı oysa.

Niçin mi böyle yapılıyor? Bunun nedenlerini ikili olarak ele almak gerekiyor. Birincisi, Turizm-İş'in sendikacılıktan habersiz, ilkesiz, ama belirli konularla misyonlu bir bölüm yöneticisi, özellikle Hilton'da kendilerinin yol açtığı çözülmeyen paniğe kapılmış durumda. Şınga bekliyorlar. Deniz düşenin neye sarılacağı ise biliniyor.

İkinci, ancak daha önemli olan bir nokta daha var. Bu da adet haline alıma veya aday bir uygulamaya ilişkin. Kimya-İş sendikasının başına özlük konuyor. Tasfiye edilemeyen, ya da istenilen kıvama getirilmeyen bir kuruluşu, başka bir kuruluşla sulandırma işlemi, ola ki, Turizm-İş içinde düşünüyor. Turizm-İş'in bir bölüm ilkesiz ama misyonlu yöneticisinin Oleyis'e kırptıklan göze, bir de bu açıdan bakmak gerekiyor.

Ne var ki, bütün bu oyunlar, ancak üstten oynanabilir. Başta türüsü zaten mümkün değil. Ancak, bütün üstten oynanan oyunların olduğu gibi, bu oyunun panzehiri de tabandan gelecek. Tabandaki gelişme ve bilinçlenme, er geç, Türkiye'de sendikal hareketi sulandırma çabalarını toprağa gömecek.

TİP VE AYAS'IN ÇIKARCILARI

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİN ÖRGÜTLENME ÇALIŞMALARI, TORKİ YENİN DÖRT BİR YANINDA YOGUN BİR BİÇİMDE SORDURULUYOR. ÖRGÜTLENME ÇALIŞMALARINA KATILAN PARTİLİLER, GÜÇLÜ BİR SOL BİRİKİMİN VARLIĞINI, VE ÖRGÜTLENME FAALİYETİNİ BALTALAMAYA ÇALIŞAN SERMAYE SINIFI İLE BU SINIFIA BAĞLI ÇEŞİTLİ ÇIKAR GRUPLARINI DAHA YAKINDAN TANIYORLAR. MAHALLI ÇIKAR ÇEVRELERİNDEN, O BÖLGENİN İDARİ KADEMELE RİNDEKİ RESMİ VE GAYRİ RESMİ GÖREVLİLERE KADAR UZANAN BİR ÇIKARCILAR ŞEBEKESİ TİP'İN YAYILMASINI ENGELLEMİYE ÇALIŞIYOR. SERMA YALIZINDE GÖREN İNANMIS KIŞILERI YILDIRMAK PARTİNİN ÖRGÜTLENME ÇALIŞMALARINA KATILAN MAHALLI ÖNDERLERE GOZDAĞI VERİLMİŞ İSTENİYOR. ANCAK BUTON ÇABALAR SONUCU SUZ KALİYOR. KİMSE YILMIYOR, VE MUCADELEYİ HIRAKMIYOR. AYDINLIK GELECEĞE DUYULAN İNANÇ, HER SOYDAN DOŞMAN LAR TAKAFINDAN YONELTİLEN BASKILARA, TEHDİTLERE ÜSTON GELİYOR.

Örgütlenme çalışmalarının tamamlandığı ilçelerden biri olan Ankara'nın Ayas ilçesinde de engellenen girişimleri ile karşılaşıldı. Ayas'taki baskılar ve bunları yönetenlerin nitelikleri, kullandıkları yöntem her yerde aynı. Ayas'lı partililerin olup bitenleri Türkiye'deki siyasal gelişmeler ve sömürü düzeninin ilçelerine yansıtış biçimine ilişkin gerçekçi gözlemleri var. Ayas TİP Başkanı kaynakçı Yusuf Demircan ile Sekreter kalaycı Niyazi Çeliksümer baskılara, Ayas'ta çıkarıcıların döndürdükleri dolapları, sömürü ve demokrasi düşmanlıklarını açığa çıkararak karşılık veriyorlar. Nasırlı ellerinin sarfettiği emek ve döküklü alimlerinden başka güvenceleri olmayan bütün emekçiler örgütlen-dikçe, TİP güçlenip yayıldıkça, fabrikadan, tarlaya her yerde gerçekler anlatıldı. Çarabaların uykularını kaçıyor. TİP'i Ayas'ta kurup ona sahip çıkarak Ayas çıkarıcılarının uykusunu kaçırınlarla yaptırdığımız söyleyişini sunuyoruz:

Önce Başkan Yusuf Demircan'a sor-duk.

● Türkiye İşçi Partisi'nin kurucula-ri olarak sizlere burada çeşitli baskılar yöneltiliyor. Kısaca anlatır mısınız?

● Evet, TİP'i kurduk. Ayas'ın pa-zarı olan gülerden Cuma günü karakol komutanı beni ve sekreter arkadaşayı ça-ğırarak için jandarma yollamış. Ama böyle bir çağırışın gerekmesi yoktu. Karakol komutanı bize, "Sizi Kayma-kam çağırıyor." dedi. Kaymakama giti-tim. "Düyetlerin isimlerini tesbit edin bize bir dilekçe verin." dedi. Biz zaten bir hafta önce uyelerimizin tesbitini ya-pıp dilekçeyi vermiştik. "Gidip yeniden yapın, bize listesini gönderin." dedi. Biziz bir onbaşı ve iki jandarma ile beraber Cuma günü tam buranın kalabalığında işimizden alarak karakola çağırılmak amaçlı baskıdır. Halkın üzerinde etki ya-ratmaktır.

Buradan sonra Ayas İlçe Sekreteri Niyazi Çeliksümer devam ediyor:

● Dükkan döndüm. Bir de baktım belediye den bir şöfor gelmiş. "Seni reis-i çağırıyor." dedi.

● Belediye başkanı hangi partiden?

● AP'li. Hem de ileri gelenlerinden. Belediyeye vardım. Üç kişi beni bekle-yiyor. Biri AP'li reis. Birisi Belediye en-cümen üyesi CHP'li Musa, bir de şimdiki belediye başkan eski bir öğretmen Hü-seyin. Bana dedikleri şu, "Zamanında bu partiyi kapatıldı. İşçi Partisi komünis-tir. Bir kötülüğü olmasaydı niye kapat-sınlar. Gel sen bu işle uğraşma."

Bir CHP'li üye, bir belediye reisi, bir emekli öğretmen alıyordu sözü. Kendi-le-rini dinledikten sonra, kararı olduğ-u-mu, Türkiye İşçi Partisi olarak çalış-ma çağımı söyledim. Ülke'deki adaletsizlik-lerden, sömüründen bahsettiğimde de kız-dılar. En sonunda belediye başkanı "Se-nin beyin yakanmış." dedi. CHP'li üye de süreklilik olarak "Deniz Gezmiş'le ar-kadaşlarını nasıl astılar?" diyordu.

Tartışma uzayınca belediye reisi, "Peki, ama sonunda esnaf olarak bun-dan sen zararlı çıkarsan," diye bir tehdit savurdu. "Ben bu ellerimi nasırlattıktan sonra aç kalmam." dedim. Böyle deyin-ce, "Seninle konuşmaya gelmez." dedi. Baktım susuyorlar, "Bana eyvallah" de-dim. Çıktım geldim. Bir de şunu dedim.

"İstersem ben levhayı dükkanıma asa-rım. O da, "Sen sıkıya oraya, dükkanı-na as. Ben nasıl sökmeyi bilirim." Hal-buki kanuna göre istersem parti tabelası-ını evime bile asarım. Kimse karışmaz. Bunlar kendi yaptıkları kanunlara bile uymuyorlar.

● Bir de partilileri kuruncu, eşki ala-caklıklarının bölüşürü için bastırma ya-şadıkları söylüyorlar.

● Evet, bu da doğru. Şimdiki tek tek borçlandırılmış kişiler, gelip alacakla-rını istemeye başladılar. Elbette verece-giz. Borçluyuz diye davamızdan dönmeye-yeceğiz. Bunlar benim hiç umurumda değil. Benim tek özlemim emeği ile ya-şayanların sömürülmeceklere bir düze-nim kurulusu. Ne emekçi, alimlerinin ürününi kaptsınlar, ne de ülkemi kendi emeğini, dış sömürsüclere kaptsınlar. Bu-nun için Türkiye İşçi Partisi'nde çağır-ıyoruz. Bu mücadelede baskılar olacak elbet. Çünkü bu mücadelede tedirgin olanlar var. Varan ellerinden geleni ya-pıyorlar. Biz daha da yoğunlaşacağız.

Türkiye İşçi Partisi Ayas İlçe Başkanı Kaynakçı Yusuf Demircan konuşuyor

● Sömürsüz bir toplumdun, emek-çinin, kendi alimlerinin ürününe kendis-inin sahip çıkmasından söz ediyoruz. Ayas ve dolaylı olarak nasıl yürüyor bu sömürü? İlk aklımıza gelenler neler?

● Ayas'ta apaçık ortaya çıkan bir

durum var. Banka kredilerinin dağıtıl-mada, sermaye partilerinin büyük ağırlı-ğı söz konusu. Küçük üreticiler bu kre-dilere malihat. Kredi dağılımında, dedi-ğim gibi, mahalli parti başkanlarının büyük ağırlığı var. Borçlarını ödeyeme-yen küçük çiftçiler, bankaların birleş-tirilen partilerin de boyunduru-lar. Yani, hem bankanın, hem de tefeci-nin kucagina düşmüş oluyorlar sonun-da. Tefeciler, aracılar yalnızca köyüle-ri, küçük üreticileri de ilgilendirmiyor. Bugün 70 kurusluk domates, Ankara'da kilosu 4 liradan satılıyor. Şehirli halk, bu araçlar nedeniyle alabildiğine sömü-rülmüş oluyor. Ben gece gündüz bunla-rın uretiminde çalışırken, ellerimi yare-ken, soğukta, sıcakta, kurtla, kuşla mü-cadele ederken, onlar orda oturduku-yaerden yüzde üçüç gibi rahat bir kazan-ca kavuşuyor. Bizim koştuğumuz, mü-cadele ettiğimiz işler bunlar.

Bir de Ayas'ın inek derdi var

● İnek derdi mi? Ne demek bu?

● Anlatayım. Ayas AP ilçe başka-nının kararı ile buraya Avrupa'dan inek getirildi. Danimarka, Hollanda ve Al-manya'dan. Başta bizlere pek methet-tiler bu inekleri. Bunlardan satın alı-rsak, günde 20 kilodan fazla süt alacak-tık, söylenelere göre. Ben de inekler-den birini aldım. Ama nerede o vadedi-len randıman? Yarısını bile alamıyoruz. Bana diyor ki, "Senin ahırın müsait de-ğil. Peki, ahırın müsait değilse, bana bu ineği niye verdin? Peki teknik bakım yoksa, veterineri yoksa bu inekler ne işe yarar? Üç sefer zar zor bulup veteriner getirdim. İneği daha ellemeden, "Ver 150 lira." Ben on sefer bunu ge-tirtirsem. İneğin bedelini veteriner ve veterinerim, benim geçimim ne olur? Sonra beni ona göre eğil. Hasta olduğu zaman ben inegime kendim de bakabilirim. 3700 aç. Beni beş-altı ay kursa gönderir. Kurus lira inekten daha açığım var. 13-14 bin inek geldi. 5.600'ü hasta olarak. Ay-rica süt ineği olarak değil, kasaplık mal olarak geldiğini kulaktan kulaga duy-uyoruz. Ve nitelik de böyledir. Şimdiki kadar 12 kilo süt aldığımız bilmem. Şim-di bu ineklerden çoğu ölmek üzere. 16 bin liraya sigorta da yapıldı. İnekleri ölenler, sigorta paralarını alamıyorlar.

İşte inek sömürsü de böyle. Bol-geyi göz önüne almadan, bizim eğitim-i-mizi, ahırların durumunu, bakım masrafla-rını göz önüne almadan getirip pahalı

diyorsunuz bu konuda? CHP'yi nasıl değerlendirebilirsiniz?

● Gerçekten de 1973 seçimlerinde CHP bir çok kişiye umut vermişti. Bu-nun böyle olduğunu arkadaşlarımız CHP'ye inan-mış durumda. Ancak, CHP'nin neleri yapıp neleri yapamayacağını henüz bir çok kişi anlamış durumda değil.

Burada Ayas'taki bir durumdan ve AP'lilerle CHP'lilerin ileri gelenlerinin yaklaşmasından söz etmek istiyorum. Bizi TİP'ten caydırmak isteyenlerin arı-sında bir CHP'linin de bulunduğunu bi-lirsiniz. Bu, bir istia. Başka mesele-ler de var, anlatmak istediğim.

1969 yılında jeolog raporu ile, Ayas'ın iki mahalleli

sine girdiği tesbit edilmiş. Bu durun-da, ilçenin başka bir yere taşınması ge-rekiliyor. Raporu hazırlayanlar, bu tavsi-yede bulunuyorlar. Ancak kasabının ileri gelen esrafi buna şiddetle karşı çıkıyor. Nedeni de, Ayas'ın nakli ile, şehrin büyümesi ihtimali ve kendi çıkar-larının, kendileri lehine bulunan duru-mun tersine dönmesi. Mesela bugün di-yelim burada bir manifaturacı var. Kasa-ba başka yere taşındığında çok büyük bir ihtimalle büyüyecek. O zaman ola-cak 5 manifaturacı. Bu, şu anda Ayas'ta yukarıda tutan bütün çevreler için ge-rekli. Sonunda Ayas'ın AP'li ve CHP'li ilçe başkanları bulup İmar ve İskan Ba-kanını Nurettin Ok'a, CHP'li İlyas Seç-kin'e kadar çıkıyorlar. Özellikle Seç-kin'in girişimleri ile taşınma önleniyor.

AP'li ve CHP'li ilçe başkanları bu-rada birleşiyorlar. Kasabının taşınması ikisinden de çıkarlarına dokunuyor. Bu noktada aralarında hiç bir ayrılık kal-mıyor. Ticaret çevreleri ile kiralık ev sa-hiplerinin baskılan yüzünden, büyük bir tehlike halen ortada.

● Çeşitli baskılara rağmen, Ayas'ta partililer olarak çalışmalarını nasıl sür-dürüyorsunuz?

● Baskılar bizi geriletemeyecek. Böylece mücadelenin gereklerini, zorluk-larını öğreneceğiz. Çevre köylerden, bize baskı yapıldığı duyanlar olmuş. Hep birlikte ilçeğe geldiler. Parti'nin kurulduğunu duyusalar. Söyledikleri ş-u oldu: "Gerek üyeliğin için, gerekse ku-ruluş için hazırız. Baskıdan yılanlar var-sa, yerlerini doldurmaya hazırız."

İşte böyleleri de var. Mücadelede böylelerine büyük işler düşüyor. Bir de, "CHP gelsin iktidara yerleşsin ki, biz ondan sonra ortaya çıkalım" diyenler var. Bunlarla aramızda süreklilik olarak tartışıyoruz. Bu düşüncede olan arka-daşlara, bunun yanlışlığını anlatmaya çalışıyoruz. Diyoruz ki, örgütlenme her dönem için temel görevdir. Biz, başka-ız. Biz Halk Partisi değiliz. Bugünkü iki tıdara karşı olduğumuz gibi, Halk Partisi'ne karşı mücadele de gerekecektir. Yarın, bir Halk Partisi iktidarı karşısında da muhalefet verip, gerçekleri, doğruları or-ortaya koymamız gerekecektir. Bunun hazırlıklarına şimdiden girişmeliyiz.

İşte, Partinin kurulması bu gibi tar-tışmalar açısından da yararlı oldu. Ar-tık, daha rahat, daha açık konuşabili-yoruz. Önceleri, gerçekleri anlatırken, meselenin parti yani pek açıklağa kavuş-mazdı. Çünkü ortada parti yoktu. Şimdi istediğimiz düzeni nasıl ne yolla kur-a-cağımızı, parti vassatasıyla daha açık an-latabiliyoruz.

Sonra, soruyorlar bize, parti kurdu-ğunuz için karakola çağırıldınız, niçin? Biz de anlatıyoruz. Partiyi anlatıyoruz, partinin istediklerini, hedeflerini anlatı-yoruz. Ve niçin bunlardan guncunp bizi karakola çağırıldıklarını anlatıyoruz. Böyle örneklerle gerçekler daha kolay anlatılıyor.

Türkiye İşçi Partisi'ni kurduk. Sür-düreceğiz ve güçlendireceğiz.

Başkan Yusuf Demircan'a sorduk

● Bugün bir umut olarak CHP'den söz ediliyor. Ayas'lı TİP'liler olarak ne

DEMOKRASİ MÜCADELESİ

METİN ÇULHAOĞLU

Bugünlerde en çok "demokrasi"den söz ediyorlar. Gerçekten de, demokrasi mücadelesi Türkiye'nin gündeminde. Toplumun demokratikleştirilmesi, Türkiye'deki devrimci mücadelenin temel hedefleri arasında.

12 Mart döneminde ve MC'nin niteliğinin iyice açığa çıkmasından sonra, demokrasi mücadelesinin güncelliğinde herkes birleşti. Ancak, bu birleşmenin ayrıntılarına önemle dunnak gerekiyor. Sosyalistler de, ilerici demokratlar da demokrasiden, etkili bir demokratik mücadele verilmesinden yana. Ama bu arada, sosyalistlerin bir başka özellikleri daha var. Sosyalistler, demokratik mücadelenin bir fetiş haline getirilmesine, "demokrasi mücadelesi"nin yanlış önerilerin gerekçesi olarak kullanılmasına karşıdır.

Cevap verilmesi gereken sorular, şunlar: Demokrasi mücadelesi nasıl fetiş haline getirilir? Demokrasi mücadelesi, ne zaman yanlış önerilerin gerekçesi olarak öne sürülür?

"HERŞEYİN SIRASI VAR"

Yukarıdaki sorulara verilecek cevap, en başta, demokrasi mücadelesini fetiş haline getirenlerle, demokrasi mücadelesi adına yanlış öneriler ileri sürenlerin sınıfsal ve politik konumları ile ilgili. Çünkü, demokrasi ve demokrasi mücadelesi, en başta, Türkiye kapitalizminin yapısıyla, Türkiye'deki büyük sermayenin yapısıyla ilgili.

En açık gerçek şu: Türkiye'de, antidemokratik eğilimlerin, baskıların, faşizmi tezahür eden çabalarının kaynağı, siyasal partilerin ve bunları yöneten kişilerin zihniyetlerinden ibaret değil. Yalnızca bu çerçevede düşünmek, yanlışlanın en büyüğü. Ancak burada da kalmıyor. İlk yanlış, ikinci bir yanlışla da kaynaklı ediyor. Bu yanlış da şu: Türkiye'de bazı siyasal partiler "veri olarak" demokrasiden yanadır. Türkiye'de bazı siyasal liderler "veri olarak" demokrasi aşığıdır.

Her iki yanlışın da kaynağı demokrasinin ve demokrasi düşmanlığının temelindeki sınıfsal kökenini görülemez. Böyle olunca, Türkiye'de büyük sermayenin gücünü, tekelinin etkinliğini kırmada hemen hiç bir ciddi öneri ya da girişimi olmayan siyasal örgütler, liderlerinin ve kadrolarının "demokrasi aşığı" veri alınarak, demokratik mücadelenin tek gücü ilan ediliyor.

Sonuçlar hemen ortaya çıkıyor. İlk planda ortaya çıkan, "herşeyin sırası var" mantığı. Bu mantığın örnekleri şöyle: Demokrasiden yana tutarı bir parti, CHP varken, ve gündemdeki acil sorun demokrasiden yana, sosyalist örgüte ne gerek var? CHP'nin dışında bir sosyalist örgütün varlığı, ilerici güçleri bütüp en başta demokrasi mücadelesine zarar vermez mi?

"Herşeyin sırası var" mantığının, sosyalizmden yana bonkör savunucuları, demokrasi mücadelesini CHP'ye, sosyalist mücadeleye ve sosyalistlere bırakarak, "Sezarin hakkını Sezara veremeyi" unutmuyorlar. Tabii, sosyalistlerin "kendi" mücadelesini CHP'nin demokrasi mücadelesindeki zaferinden sonraya ertelemeleri koşulu ile.

DEMOKRATİK GELİŞİMİN MOTORU

Türkiye'de bu mantığın eleştirisi günümüzde büyük önem taşıyor. Çünkü Türkiye'de en basit gerçeklerin bile, tekrar tekrar ortaya konması büyük önem taşıyor.

Bunun için, önce uluslararası örnekler var. Bu örnekler, geçmişe ve günümüze ilişkin. Örneklerin tümü de çok önemli bazı gerçeklere işaret ediyor. Bunlar, şöyle: Demokrasi ve demokrasi mücadelesi, geçmişte ve bugün hep bir sınıf meselesi olmuştur, bu nedenle bir sınıf hareketi olan sosyalist hareketin örgütlenmesi, demokrasi mücadelesinin en planda bulunduğu dönemlerde dahi acil bir zorunluluktur; sosyalist örgütlenme, sekre vermek bir yana, kendi dışındaki ilerici

demokrat hareketi sağlam temeller üzerine oturacak bir nitelik taşıyor.

Demokrasinin sınıfsal niteliği üzerinde uzun boyu durmak belki de çok gerekli değil. Bir genelleme ve bir örnek yeterli. Genelleme şu: Tarihin her döneminde, demokrasi düşmanı girişimler, belirli bir sınıfın, burjuvazinin eseri oldu. Yalnızca faşizm döneminde de değil. Kapitalizmin serbest rekabetçi diye adlandırılan döneminde bile, örgütlenme ve grev haklarının yasaklanması gibi "anti-demokratik" girişimler, hep burjuvazinin çabaları sonucunda ortaya çıktı. Kısacası, burjuvazinin kendi demokrasisini inkârı, kendi iktidarı ile birlikte başladı. Buna karşılık, burjuva demokrasininin gerçekleştirilmesi, geliştirilmesi; hatta kimi kapitalist ülkelerde belirli anlamda aşarak nitelikçe farklı bir boyuta ulaşması, bir başka sınıfın, işçi sınıfının öncülüğünde gerçekleşti. Örnek de burada ortaya çıkıyor: Grev hakkı, bir burjuva demokratik hak olarak biliniyor. Burjuva demokrasilerinde, kaçınılmaz bir hak olduğu için. Ancak, bu hakkı burjuvazinin tanıdığı bir hak olarak da görmemek gerek. Çünkü, burjuva demokrasisi, sermaye sahibi ile emek gücü sahibinin "serbestçe" anlaşmasını öngörür. Bu anlaşma yapıldıktan sonra işçinin greve gitmesi, burjuva demokratik hak değildir. Burjuva demokrasininin öngördüğü bir anlaşmanın "ihlali"dir. Ama bu hak, kanlı mücadelelerin sonucunda kazanıldı. Kanlı sınıf mücadelesi sonucunda. Burjuva demokrasininin sınıfsal temelini, bu demokrasininin aşarak gerçekleştirilmesinin sınıfsal motoruna ilişkin iyi bir örnek.

SOSYALİSTLER BÖYLE BİR DEMOKRATİK PARTİNİN ORTAYA ÇIKIŞINA, İLERİYE DOĞRU ATILMIŞ YARARLI BİR ADIM OLARAK BAKARLAR. SOSYALİSTLERİN POPÜLİSTLERE KARŞI VERDİKLERİ MÜCADELE DE, ESASEN BÖYLE BİR GELİŞİME YARDIMCI OULUR. ÖYLE Kİ, SOSYALİSTLER MARKSİZMİN BAYRAĞI ALTINDA TOPLANIRKEN, GERİYE KALANLAR DA DEMOKRATİK BİR PARTİ İÇİNDE ÖRGÜTLENİRLER"

LENİN

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE HERKESE GÖREV VAR

Demokrasi, bir sınıf meselesi. Ancak demokrasiye, demokrasiyi bir sınıf meselesi olarak görmeden inanan ilericiler de var. Geçmiş oldu. Yarn da olacak. Bugün bunların önemli bir bölümü, sosyal demokrat örgütlere bağlı. Bu örgütlere oy veriyor. Ancak, böylesi, sosyal demokrasininin örgütsel ve düşünsel alanda tam bir berraklığı kavuşmasından önce de vardılar. Örneğin, 1900'lerin başında Rusya'da. Lenin'in böylesi için söyledikleri, başta değindığımız örnekler açısından çok anlamlı. Lenin, Narodnikleri kast ederek şöyle diyor:

"Sosyalistler, böyle bir demokratik partinin ortaya çıkışına, ileri doğru atılmış yararlı bir adım olarak bakarlar. Sosyalistlerin popülistlere karşı verdikleri mücadele de esasen böyle bir gelişime yardımcı olur. Öyle ki, sosyalistler, Marksizmin bayrağı altında toplanırken, geriye kalanlar da demokratik bir parti içinde örgütlenirler. İksisi, otokrasiyeye ve mutlakiyete karşı yanyana savaşır."

Söylenen çok açık. Sosyalistlerin dışında ilericiler var. Bunların, demokrasi mücadelesinde yerleri var. Ve hepsinden öte, sosyalistlerin bağımsız örgütlenmesi, ilerici demokratların gücünü ve etkinliğini artırır.

Yalnızca Lenin söylemiyor. Yakın geçmişin pratiği de doğruluyor. Doğrulanın nokta, gelişmiş, az gelişmiş bütün ülkeler için geçerli. Şöyle: Sosyal demokratlar, sosyalistlerden uzaklaşmaları süreci, kendi tabanlarını ve etkinliklerini de yitiriyorlar. Demokrasi yolunda en güçlü adimler, sosyal demokratların sosyalistlerle birleşmeleriyle oluyor. Sosyalistlerin güçlü adimleri, sosyal demokratların sosyalistlerle birleşmeleriyle oluyor. Sosyalistlerin güçlü adimleri, sosyal demokratların sosyalistlerle birleşmeleriyle oluyor.

listleri bir düşman değil, yandaş olarak gördükleri ve bunun somut gerekliliklerini yaptıkları dönemlerde oluyor.

Ama yalnızca bu da değil. Sosyal demokratların ileri bir çizgiye çekilebilmesi için tek koşul, ittifak ya da koalisyona benzer bir uygulamaya değil. Sosyalistlerin etkili bir muhalefet vermesi bile kimi dönemlerde sosyal demokrasiyi ileri bir çizgiye getirebiliyor. Sosyal demokrasi, bu muhalefet karşısında, demokrasinin geliştirilmesinden yana somut adımlar atma durumunda kalıyor. Her iki somut durumun en belirgin örneklerini Finlandiya'da bulmak mümkün. Komünist Parti Başkanı Arne Saarinen, devlet mekanizmasının faşistlerden temizlenmesi, serbest eğitim ve demokratik eğitim reformu, fakirlere ücretsiz bakım, toprak dağıtım, sağlık sisteminin köklü bir biçimde değiştirilmesi gibi ilerici, demokratik adımların komünistlerin sosyal demokratlarla iktidarda ortak oldukları, ya da komünistlerin sosyal demokrasi karşısında etkili bir muhalefet oluşturdukları dönemlerde atıldığını vurguluyor.

Yalnızca Finlandiya da değil. Fransa, Hindistan ve Seylan'dan örnekler, yukarıda söylenenleri doğrular nitelikte. İktidar ortaklığı olmak ayrı mesele. Sosyal demokratlar, sosyalistlerden uzaklaşırken süreç, hem gerici güçler ve kompolar karşısında çaresiz duruma düşüyor, hem de kendi oy ve üye tabanlarını yitiriyorlar. Bu kadar sık tekrarlanan bir deneyden ders almak gerekiyor. Ama hepsinin ötesinde çıkarılması gereken ders şu: Demokratik mücadele sırasında, demokrasiden yana en küçük bir adım atılması bile sosyalistlerin ayrı, bağımsız varlığını ve örgütünü gerektiriyor.

Uluslararası örnekler, bunlar. Türkiye'de de bunlar tartışılıyor. Sosyalist örgütlenmenin güçlü adimleri atması ile birlikte, tartışmalar daha da yoğunlaşıyor. YÜRÜYÜŞ'ün bir önceki sayısında, tartışmanın gereğine ve yararına değindim. Uluslararası örneklerin sonucunu, bu tür tartışmaların niteliğine açıklık getiren bir yan taşıyor. Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis-Corvalán. Halk Birliği'nin işbaşına geliştiği sırada bunları söylüyor:

"Halktan yana, demokratik güçleri birleştirmek için pek çok engeli aşmamız, pek çok direnmeyi kırmamız, görünemeyen düşmanlarla savaşmamız, yanlışlar yapan dürüst kişilerin yanlış tutumlarını düzeltmek için sürekli olarak tartışmalara girmemiz gerekiyordu."

"Görünmeyen düşmanlar" ve "yanlışlar yapan dürüst kişiler". Demek böylesi her yerde var. Demek böylesi ileri her yerde tartışılıyor.

Çok doğal. Çünkü, küçük burjuvazinin olduğu her yerde "yanlışlar yapan dürüst kişiler" olacak. Sermayenin, iktidarı koruyup pekiştirmek için her yolu denediği ülkelerde "görünmeyen düşmanlar" da olacak. Sosyalistler, "dürüst" kişileri yanarken, "görünmeyen düşman"ları açığa çıkaracak.

HALKTAN YANA, DEMOKRATİK GÜÇLERİ BİRLEŞTİRMEK İÇİN PEK ÇOK ENGELİ AŞAMIZ, PEK ÇOK DİRENMEYİ KIRAMIZ, GÖRÜNEM, BAZEN DE GÖRÜNMEYEN DÜŞMANLARLA SAVAŞMAMIZ, YANLIŞLAR YAPAN DÜRÜST KİŞİLERİN YANLIŞ TUTUMLARINI DÜZELTMEK İÇİN SÜREKLİ OLARAK TARTIŞMALARA GİRMEMİZ GEREKİYORDU.

LUIS-CORVALAN

GELİŞMELER VE SORULAR

Artık, uluslararası plandan, somut verilerle Türkiye'ye dönmek gerekiyor. Veriler, geçtiğimiz günlere ilişkin. Strasyıla şöyle:

DISK, İstanbul'da büyük bir miting gerçekleştirdi. Sosyalistlerin yanı sıra, tüm ilerici kuruluşlar mitingte katılıyorlar. Tüm "ilericiler" 1 Mayıs'ın görkemli gösterisini alkışlıyor. Sonra, CHP İstanbul İl Başkanlığı'nun çağrısıyla, İstanbul'da büyük bir miting gerçekleştirildi. Sosyalistlerin yanı sıra, tüm ilerici kuruluşlar mitingte katılıyorlar. Tüm "ilericiler" 1 Mayıs'ın görkemli gösterisini alkışlıyor. Sonra, CHP İstanbul İl Başkanlığı'nun çağrısıyla, İstanbul'da büyük bir miting gerçekleştirildi.

DEVREDİLEMEZ

kanlığı, 1 Mayıs mitingine katılan bir üyesini ihraç istemi ile haysiyet divanına veriyor. Niçin? CHP'nin bu tavır karşısında, 1 Mayıs'ı alkışlayan bir çok kişi yalnızca susuyor. Niçin?

CHP yeni kurultayı için tüzük değişiklikleri hazırlıyor. Bu değişikliklerden biri, basında, yalnızca Milliyet'te açıklanıyor. Şöyle: "CHP'liler parti ilkesi-ne aykırı kuruluşlarla ilişki kuramayacak". Haberin ayrıntılarına göre, yeni tüzükte "partilerin parti doğ-rultusuna ve temel ilkelere aykırı amaç güden kuruluş-lara üye olamamaları ve ilişki kuramamaları" .. ilkesi getiriliyor. Hangi "kuruluşlar"? Niçin? Bu tüz-ük maddesi, eğer gerçekleştirile, ileride nasıl kullanılma-cak?

inandı. Tek parti yönetimi kitlelerdeki huzursuzluğu artırdığında, sermayenin siyasi manevra alanını genişletmek üzere, iki partili siyasi hayat yarattı görüldü. Türkiye'nin yakın tarih, bir anlamda, sermayenin bu iki partiyi idare ederek, siyasi hayatı idare etmesi ile geçti. İki parti arasındaki sirtüşmeler, sermaye için gereksiz boyutlara ulaştığında, büyük işadamları hep müdahale etme gereği duydular. 1950-60 arasının DP - CHP sirtüşmelerinin üzerine, bu sirtüşmeler iyice şirazeden çıktığı dönemlerde, Vehbi Koç ile Uze-yir Avunduk'un gidip yatıştırdığı biliniyor.

Bugün, iki partili bir siyasi yaşam, gerçekleştirilemeyen özlemler karşısında, yine gündemde. İki parti arasındaki ilişkilere yine sermayenin ileri gelenleri

ğini duyurken, CHP adına garantörlük görevini üstle-nenler susarak, ya da sermayenin sorunlarını "anla-yıp" çözüm önerileri sunarak görevlerini yerine geti-riyorlar.

Türkiye'de "herşeyin sırası var" mantığı benim-seyenlerin, bütün bu gelişmelere dikkat etmeleri gere-kiyor. Ancak, doğru gözlemlerden hareketle yeni yan-lışlara sürüklenmemek koşulu ile. Çünkü, geçmişte olduğu gibi bugün de, Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de, utarlık bir demokrasi mücadelesi, sosyalist örgüt-inin bağımsız varlığı ile, mümkün. Sosyal demokrat örgütün demokrasi müca-delesinde tutarlı ve ileri mevzilere çekilebilmesi için zorunlu olan koşul da bu. Bunun dışında, sosyalist örgütlenmeyi yine yadsıyarak, CHP'yi kendi sınırları içerisinde ve solundan bütünüyle bağımsız olarak ileri çizgiye çekmeye çalışmak kusur bir çaba. CHP içinde sosyalist bir örgüt üretmeye çalışmakla sosyalist örgüt-in gereğini unutarak demokrasi mücadelesi verme-yeye çalışmak, eşit ölçüde yanlış, tutarsız ve zararlı.

TEKELCI GELİŞİMİN İKİLİ YÖNÜ

Türkiye'de, yanlışlardan ve tutarsızlıklardan kur-tulmak için olguların eksik, yanıymamak kavramak-tan da kurtulmak gerekiyor. Suyun yüz derecede kay-nadığını bilmek, sorunları diyalektik açıdan ele alma-bilmek için yeterli değil. Aynı şekilde, tekeli sermaye-nin gelişmesiyle demokratik mücadele olanakları-nın geliştiğini söylemek de doğru, ama eksik. Geliş-en olguları iki yanıyla değerlendirmek doğru yargılara ulaşmak için zorunlu. Tekelci sermayenin gelişmesi ile birlikte ortaya çıkan olguların ikili yönüne Lenin işaret ediyor: Evet, tekeli sermaye geliştikçe, antitekelci, demokratik güçbirliği olanakları da gelişiyor. Ancak bu, sorunun bir yönü. Öteki yönü ise şu: Tekelciğin gelişmesi ile birlikte, büyük sermaye, küçük ve orta sermayedarları kendilerine bağımlı hale getiriyor. Küçük ve orta sermayeyi bu yolla kendisine bağ-layarak, sosyalizmin olduğu gibi, demokrasi mücadelesinin karşısına da yekvücut olarak çıkmak istiyor.

Bu gözlem, sosyalist mücadele bir yana, demokra-si mücadelesinde de sosyalistlerin ve bağımsız sosya-list örgütün taşıdığı büyük önemi ve vazgeçilmezliği açıkça ortaya koyuyor. Çünkü, tekellerin etkinliğinin kırılmasına ilişkin gerçekçi ve hepsinden öte somut önerilerle ortaya çıkaran yalnızca sosyalistler. Sosyal demokrasinin demokrasi mücadelesinde anti tekeli bir çizgiye çekilebilmesi de ancak sosyalistlerin ideolojik ve örgütsel ağırlıkları sayesinde gerçekleşecek. Başka yok yok. Sosyalistlerin ideolojik ve örgütsel ağırlıklarının yeterince hissedilmediği dönemde, sosyal demokratların büyük sermaye karşısındaki tavırlarının ne olacağı konusunda fazla araştırmaya gerek yok. CHP'ye ve yaptıklarına bakmak yeterli. Türkiye İşçi Partisi yayın organı Çark Başak, bu sorunu şöyle özetliyor:

"Ülkemizde sosyal demokrat önderlerin bir yan-dan sık sık özönetimden bahsederken, üretim arcaç-larının mülkiyeti sorununu gözneklilikten gelmeleri, büyük sermayenin kamulaştırılmasını örnek bir yana her fırsatta ona güvence vermeye çalışmaları inç-teliklerinden bir ölçüsüdür."

TRENI KAÇIRANLAR

Yalnızca, tekeli sermaye de değil. Tekeli sermaye, demokrasi mücadelesinin karşısına, "yekvücut" olarak çıkmak istiyor. Ankara halkı, fırın patronlarına karşı mücadele verdi. Mücadele, halk tarafından seçilen, bu nedenle de demokratik niteliği büyük önem taşıyan belediye öncülüğünde verildi. Halk tarafından seçilen bir organ olduğu için, yetkilileri bütün burjuva iktidarlarında kısıtlı yok edilme istenen belediye, bu kısıtlı olanaklar içinde demokrasi mücadelesi verdi. Belediye başkanı, partisinden, CHP'den gerekli desteği göremediğini söylerken, aynı partinin bir mensubu fırınlar başkanı olarak kendisine çatıyordu. Bir diğeri ise "iktidara aday olduğunda bir sırada fırınların karşısına alınması gerekli olup olmadığını" sorabiliyor. Belediye başkanı, sonunda, kendisine yardımcı olan halka ve sosyalistlere teşekkür etti. Basit ama çarpıcı bir örnek.

Örnekler zamanla çoğalacak. Ama gerçekler şimdiden ortada. Sosyalist örgütlenme, toplumsal müca-delelerde, sırasının gelmesini bekleyen bir faaliyet de-ğil.

Sosyalist örgütlenme için sıra bekleyenler, bugün olmasa bile, yakın bir gelecekte geri kaldıklarını, "treni kaçırdıklarını" anlayacaklar.

Sermayenin darboğazlarının daha da daraldığı, büyük sermayenin işçi ücretlerine ve haklarına karşı örgütlü saldırılara giriştiği bir dönemde, "ilerici" basında yorumlar çıkıyor. Bir bölümü şöyle: "Rafet İbrahimioğlu'nun açıklamaları ilk bakışta akla yakın görünmektedir. Eğer ulusal ekonomiyi bir bütün olarak düşünme düzeyine ulaşabilmişsek aşırı ücret artış-larının sakıncalarını da hesaplamak zorundayız." Daha sonra işverenlerin "bir çırpınıs" ve "aransız" içinde olduklarına değiniliyor. İşveren başkanı İbrahimioğlu'nun ücretler konusundaki klasik yaklaşımlarından birisi "ilerici" basında haklılık ve süten kazanırları. Niçin?

Bütün bu soruların cevabı bulunmalı. Verilecek cevaplarda anahtar niteliğinde olan, sermaye ve "demokratik solcu" CHP cephesindeki gelişmeler.

TEKELCİNİN İKİLİ PARTİSİ

Sermayedeki gelişmelere, tarihsel bir yaklaşım içinde bakmak gerekli. Türkiye'de, demokrasinin hep sınırlı olduğu, belirli aralıklarla rafa kaldırıldığı biliniyor. Bir nedeni olması gerek. Neden, Türkiye'de sermayenin, başından itibaren, devlet himayesinde palazlanan asalak ve tekeli bir niteliğe sahip olmasıdır. Boyutları Batı'dakinden çok farklı olmakla birlikte tekelcilik ve tekelciliğin avantajlarından yararlanan bir kapitalist gelişme, hemen hemen Türkiye kapitalizmi kadar eski. Dolayısıyla, devlet mekanizması ile, devletin organları ile sermayenin kaynaşması, Türkiye'nin ilkel kapitalizminde bile, oldukça köklü bir geleceğe sahip. Türkiye'deki antidemokratik baskı ve eğişmelerin, bunların sürekliliğinin başlıca kaynağı, bu. Ancak, kitlelerdeki birikim, böyle bir yapıya en ideal biçimiyle uygun düşen tek partili bir yönetime, ya da günümüzde, tam boy bir açık faşizme olanak tanıyor. YÜRÜYÜŞ'ün önceki sayılarında yazıldı. Sermayeye, bu olanağı zorlamaya çalıştı. Bunun için, faşist yönetime kitle tabanı kazanması gerekli. Dincilik ve irkçilik bu tabanı sağlamaya çalıştı. Deneyler, sökmeyi başlatıyor. Sökmeyince, sermayenin "iki partili" bir siyasi hayata oynaması gerekiyor. Sermaye, iki partili siyasi hayatın faziletlerine çok önceden

kanıyorlar. Ama, Vehbi Koç ve Üzeyir Avunduk örnekleri ancak bir yerdan sonra geçerli. Sirtüşmeler bu noktaya gelinceye kadar, sermaye için pek de hayati olmayan konularda, iki partiyi mümkün olduğu kadar "birbirine karşı" göstermekte yarar var. Sermayenin, geniş yığınlar karşısında siyasi, manevra alanına kavuşabilmesi böyle bir oyunu gerektiriyor.

ÜLKEMİZDE SOSYAL DEMOKRAT ÖNDERLERİN BİR YANDAN SIK SIK ÖZÖNETİMDEN BAHSEDERKEN, ÜRETİM ARAÇLARININ MÜLKİYETİ SORUNUNU GÖRMEZLİKTE GELMELERİ BÜYÜK SERMAYENİN KAMULAŞTIRILMASINI ÖNERMEK BİR YANA HER FIRSATTA ONA GÜVENCE VERMEYE ÇALIŞMALARI İÇTENLİKLERİNİN BİR ÖLÇÜSÜDÜR.

ÇARK BAŞAK SAYI: 13

CHP CEPHESİNDE

Buraya kadar söylenenler, gelişmenin sermaye yanına ilişkin. Bunun yanında gelişmelerin bir de CHP yan-var. CHP, iktidara giden yolun, ulusal ve uluslararası sermayeye güvence vermeden geçtiği kanısına ulaşmış durumda. Bu da YÜRÜYÜŞ'ün de defalarca yazıldı. Son günlerin önceden bilinenlere getirdiği yenilik ise yalnızca yeni örneklerden ibaret. CHP, son günlerde muhalefeti ni münhasıran Ege, Hora ve taban (yatları gibi konulara ayırdı. Böylece, hem MC'ye karşı muhalefet veriyor, hem de bu muhalefeti sermayeyi irkütme amaçlı sınırlar içerisinde tutmuş oluyor. Çandırtı-Hora, Ecevit-Demirler tartışma ve kıyaslamalarının getirdiği yenilik, bu. Diğer bir yenilik ise, CHP'ye iman ölçüsüne varan bir umutla bağlanılan, sermayenin dimensiyuna uzaktan veya yakından girmeleri. CHP, sermayeye yeni garantiler verme gere-

ÖYLE BİR SENDİKA KI !

Peki bütün bunlar için yapıyor? Bütün bu yalan ve kıyımları gerektirir ne? Gerektirirler, başta da değildi, bu kişilerin, sendika içinde Balcı'nın keyfi yönetimine karşı muhalefet hareketi içinde yer almaları. Ancak bu tek neden değil kuşkusuz. Asıl nedenleri görebilmek için, Balcı'nın niteliğini bilmek gerekiyor. Kendisine ve yasanlarına sağladıklarına göz atmak gerekiyor.

Balcı, kendisine muhalif olanları, yayınladığı bir bildiriye, "akli dengeden yoksun bir avuç zavallı" diye suçluyor aynı. Oysa, 15 Şubat tarihli Hürriyet gazetesinde yazılanlara göre, Balcı "çeşitli nedenler yüzünden" bir süre Bakırköy'de tedavi görmüş. Bu hastahanedeki raporları. Bu, Balcı'nın muhaliflerince bilinmiyor.

Başka nedenler de var. Sırasıyla şöyle:

1. Ahmet Fidan, Balcı'nın sağ kolu. Sendika'nın 10. dönem heyseti divanı başkan. 22 Ağustos tarihli Cumhuriyet gazetesinde yer alan bir habere göre Ahmet Fidan, kargo bedellerinde tahafat yaparak, zimmetine 81 bin lira geçiriyor. Fidan'ın bu işlemleri, THY müfettişlerine saptanıyor ve kendisine işten el çekiliyor. Fidan'ın bu belgeli yolsuzluğunun yanı sıra Kıbrıs çıkarması sırasında üyelerden toplanan paraları üzerinde de bazı haklar iddia ettiği söyleniyor.

2. Erdoğan Balcı'nın arkadaşı Fidan'ın yapıtları bunlar. Erdoğan Balcı'nın akrabaları da var. Bunlardan biri, Balcı'nın yeğeni Yunus Yiğitoğulları. Yiğitoğulları, ilkokul mezunu. İkkokul'un üzerine 1.5 yıl garsonluk eğitimi gördüğü yakınları tarafından ileri sürülüyor.

Bu kişi, THY İkrâm Servisi'ne müdür muavini statüsü ile ve 7.400 TL ücretle getiriliyor. Oysa bu serviste bu göreve gelebilmek için en azından Otelcilik Okulu mezunu olmak gerek.

3. Sendikamızın eski mali sekreteri Şiikrü Onar, Balcı'nın üstün gayretleri sonucunda, sendika hesaplarında büyük açık vennesine karşılık, Münih'te işyin ediliyor. Onar, Münih'te de boş durmuyor. Adı, orada da bazı yolsuzluklara kanışıyor. Almanya'da müfettişler Onar için "mali muhasiplik yapamaz" raporu veriyor. Bunun üzerine Onar Kopenhag'a geçiyor. Burada da 700 bin lirahik bir yolsuzluğa ortaya çıkıyor. Bu yolsuzluk mahkeme tarafından kanıtlanıyor.

MUHALEFET, ANKARA'YI KAZANINCA

Hava-İş sendikası başkanı Balcı'nın ve çevresinin niteliği, bu Sendika içindeki muhalefet grubu, bunları istenmeyen adam ilan ediyor. Muhalefet grubunun, Ankara Şube Kongresi'ni kazanması üzerine, Balcı kuşlara biniyor. 15 kişilik bir listeyi THY idaresine vererek bunların işten atılmalarını sağlıyor.

Ancak Balcı burada da bir alicengiz oyunu yapıyor. İşten atılanların arasına da kendi adamlarından 5 kişi var. Bunlar, oyunun kurulu olarak diğer 10 kişinin arasına konuluyorlar. Şimdi Balcı "haksızlığın düzeltileceğini ve işten atılanlar arasında suçsuzlukları ortaya çıkarılacağını" söylüyor. Oyun açık. Sonuçta, Balcı'nın adamları iş alınacak, böylelikle de "hak yerini bulmuş" olacak.

Türk-İş üyesi Hava-İş sendikasında dönen dolaplar, bunlar. Bu sendikamızın yönetimini ve başkanını iyi tanıyın. İleride, isimlerini yeniden duyabilirsiniz.

karları için kullanmaları. Bunlardan biri de asıl görevi Çalışma Bakanlığı'nda Şube Müdürü olduğu ve Ankara Bölge Çalışma Müdürü Yardımcılığına vekaleten bakan Av. Orhan Özkurt. Daha önce Emniyet Müdürlüğü yapan, sonradan gerçek meseleği olan avukatlığa dönen Özkurt, MSP'nin Çalışma Bakanlığı'na el geçirmesinden sonra Bakanlık hizmetine alındı. Önce Bakanlıkta Şube Müdürlüğü görevinde bulunan Özkurt daha sonra, vekaletçiler kervanına katılarak Ankara Bölge Müdürü müdür yardımcılığına vekalet etmeye başladı. Bundan sonra ticarete atıldı. Ticareti şöyle: İşveren ve İşçi Sorunları adı altında bir kitap kaleme alan Özkurt, özünü bir bölümünde şöyle diyor kitabında:

"Her geçen gün hızla kalkınan Türkiye'mizde yeni iş alanları kurulmakta, gelişmekte..." ve devam ediyor, "Bugünkü iş yaşamımızı düzenleyen İş Kanununun, ilgili tüzüklerin ve yönetmeliklerin uygulanmaması, ... iş uyumsuzluklarına, can ve mal kaybına neden olmaktadır, bundan da ulusal ekonomimizin, işveren ve işçilerimizin büyük zararları görülmüştür..." ve önsöz şöyle sonuçlanıyor:

"Kitabın çalışma hayatına huzur ve barış getirmesine içtenlikle dilerim."

İşçi-İşveren, yani işçi sınıfı ile sermaye sınıfı arasındaki sınıf çelişkisini yasaaların bilinememesine bağlayarak bu yeni bir kefipte bulunan eski komiser, yani Şube Müdürü, kitabına 3 sayet ve 3 hadıs yazmış. Kitabın fiyatı 250 lira. Sattığı Bölge Çalışma Müdürlüğünde yapıyor. İş için basıyaran işçilere ve işveren vekillerine satılıyor. Hem de fatura karşılığında. Böylece kitabın sürümü sağlanıyor.

ÇALIŞMA BAKANLIĞI ARPALIK OLARAK KULLANILYOR

MSP'nin elinde bulunan bakanlık larda aklın alamayacağı işler yapıyor. "Dini bütün" müslümanların yapıtları

herşey kendilerine özgü. Özellikle Çalışma Bakanlığı'nda, sermaye sınıfının hizmetine sunuluyor tüm olanaklar. Çalışma Bakanlığı'nın MSP tarafından yönetilmesinde bazı aksaklıklar çıkıyor. Aksaklıkların başında gelen, kadro yetersizliğinin sonucu işlerin istenildiği gibi yürütülmemesi. Bu nedenle aynı kişiyi iki yerde birden çalıştırmak zorunda kalıyor bakanlık. Bir yerde asıl olarak görev alan, diğer bir yerde vekil olarak çalıştırılıyor. Böylece, yetiştik kadrosu bulunmayan MSP, boş yerlere atama yapmadığı gibi, bu boş bulunan kadrolar da yetiştirilecekler için el altında bulunduruluyor. Bunlara örnek vermek gerek. Örnekler şöyle: Ankara Bölge Çalışma Müdürlüğünde Müdür Vekili olarak görev yapan Hakkı Koca, aynı zamanda Malatya Bölge Çalışma Müdürlüğünün asıl Müdürü. Diğer taraftan Hakkı Koca Malatya Bölge Çalışma Müdürü olarak maas alırken, Ankara Bölge Çalışma Müdürlüğüne vekalet ettiği için de vekalet ücreti alıyor. Vekaleten Ankara'da bulunan Müdür Koca'nın yerine vekaleten bakan bir başkası ise Malatya'da maas almakta meşgul. Böylece iki müdürlük makamı için 3 maas ödeniyor. MSP Çalışma Bakanlığını partisinin arpalığı yapıyor durumda. Ankara Bölge Çalışma Müdürlüğünün gerçek müdürü ise şu anda Çalışma Bakanlığı Araştırma Kurulunda pasif bir görevde. Adı H. Cahit Örskan. Ancak Örskan anlaşıldığı kadarıyla bu işten pek şikayeti değil. Şikayeti olmamak kişinin kendisi için bir çözüm olabilir. Ne var ki CHP döneminde ilerici olarak kendini tanıtan Örskan'ın iktidarı değişmesiyle birlikte saf de işi terkmiş olabileceği de gözlerden irak tutulmayacak bir konu. Bu aynı zamanda CHP'nin iktidar dönemindeki kadrolarının ne kadar tutarız olduğunu somut göstergesi. Şimdilik MC'nin dümen suyuna gideler olası bir CHP iktidarı döneminde yeniden ortaya çıkıp görev talep edecekler

BURJUVAZİ NEREDEN ESİNLENİYOR

VEDAT PEKEL

Burjuvazinin zamana ve koşullara bağlı olarak, gürlütlü yada cılız bir biçimde ama hiç ara vermeden öne sürdüğü birtakım talepleri var. Bu talepler 1975 yılı boyunca tekararlandı durdu. 1975'in gazete koleksiyonlarına şöyle bir göz gezdirmek, bugün öne sürülenlerin hiç de yeni şeyler olmadığını anlamak için yeterli.

Burjuvazinin niyetini daha iyi anlamak bakımından başlıca taleplerini bir sıralamaya tabi tutmak gerekli. Sıralama şöyle:

- 1) Sendikalar, mali ve idari yönden denetim altına alınmalıdır.
- 2) Sendika üyeliği "merkezi bir bir büro" tarafından verilecek üye karnelerine geçerli olmalı ve yetki hilaflarında bu karnelere göre işlem yapılmalıdır.
- 3) Sendikalar işçilerin "yasa dışı" eylemlerinden sorumlu tutulmalıdır.
- 4) Check-Off (Aidatların bordrosun kesilmesi) sistemi kaldırılmalıdır.
- 5) Konfederasyonlar düzeyinde toplu sözleşme yapılabilir.
- 6) "Ulusal Ücret Konseyi" kurulmalıdır.

Burjuvazinin TÜRK-İŞ'ten hiç bir şikayeti yok. Olması için bir neden de yok. Bunun için, burjuvazinin talepleri, işçi sınıfının devrimci sendikacilik hareketi yani DİSK'i hedef alıyor. Öte yandan Devlet Güvenlik Mahkemeleri de işçi sınıfının politik hareketini boğmayı amaçlıyor. Her iki girişim de parlamentodan geçirecek yasalara bağlıdır. Böylece, iki yıla yakın bir süredir sürüklenen tam boy açık faşizm -Ege sorunu Burjuvaziye bu konuda yeni olanaklar sunmazsa- parlamenta görünümü bir faşizm boyutlarına indirgenmiş olacaktır.

Burjuvazinin devrimci sendikacilik hareketi ilgili hesabı üç ana hedefe varmayı amaçlamaktadır.

- 1) Devrimci sendikaları (DİSK'i) tasfiye etmek.
- 2) Konfederasyonlar düzeyinde ve işkolu seviyesinde toplu sözleşme yapmaktır.
- 3) Bu sözleşmelere esas olacak ücret artışlarının tavanını önceden belirlemek.

Burjuvazi, her konuda olduğu gibi, bu konuda da, emperyalist kapitalist ülkelerin örneklerini izliyor. İşverenlerin istahını kabartan özellikler, ABD, İsviçre, Federal Almanya ve Japonya'daki uygulamalar. Bu uygulamaları kısaca da olsa bilmekte yarar var.

İsviçre'te en üstün seviyedeki işçi Konfederasyonu (L.O.) ile İşveren Konfederasyonu (SAF) ülkenin tümü için geçerli olmak üzere bir temel anlaşma (Basic agreement) imzalıyorlar. Bu anlaşma, süresi içinde bütün işkollarını: yenilenecek sözleşmelerin teminini teşkil ediyor. Bu iki kuruluş arasında anlaşma sağlanamazsa, resmi "Uzlaştırma Kurulu" veya "Milli İşgücü Komitesi" (National Labour Market Committee) devreye girerek anlaşma zemini sağlıyor. İsviçre'te 1972 yılı için 800 bin işçiyi kapsayan ve üç yıl için % 28'lik bir ücret artışı getiren bir örnek biliniyor.

Japonya'daki uygulamaya esasta farklılık taşımada da biraz daha ilginç. Her yıl Nisan-Mayıs aylarında yenilenecek toplu sözleşmelerden bir tanesi "Emsal Anlaşma" kabul ediyor. Buna Japonya'da "Shunto" deniliyor. Yani "Bahar İhtilafı". "Bahar İhtilafı" 1972 yılında Demiryolu İşçilerinin "Emsal Anlaşması" ile sonuçlanıyor ve o yıl değişik işkollarından 8.160.000 işçiyi kapsıyor. 1974 yılında ise Toyota Otomobil fabrikası sözleşmesi "emsal anlaşma" oluyor ve 10 milyon işçi için uygulanıyor.

ABD'de ise "Hayat Pahalılığı Komitesi" var. Bu komite, her yıl ulusal düzeydeki ücret ayarlamalarını belirleyici bir tarzda (Guide Line) saptıyor. Bu saptama yapıldıktan sonra (American Arbitration Association) denilen bağımsız uzlaştırma kurulları anlaşmazlıkları, bu esasa göre çözüme bağlıyor.

Federal Almanya'daki uygulamaya hakkında ayrıntılı bilgi elimizde yok. Ancak bu ülkede de farklı bir durum olmadığı muhtakkak. Bu örnekler gördükten sonra burjuvazinin "Ulusal Ücret Konseyi", "Konfederasyonlar Düzeyinde toplu sözleşme" ve Güçlü sendikacılık" çelişkilerinin ardında neler yattığını anlamak daha bir kolaylaşıyor.

Bu taleplerin yoğun bir biçimde tartışıldığı MESS kongresi daha sonra erkeren MC Hükümetinin aynı doğrultuda bir takım yasal düzenlemelere giriştiğinin basına yansımaları ortada bir dansızlık döğüşü olduğunu göstermektedir. Parlamentodan geçirilecek çalışılacak olan yeni yasalarda sendikacilik hareketi "disiplin" altına alınmış, Devlet Güvenlik Mahkemeleriyle sosyalist solu tasfiye edilmiş bir ülke, burjuvazinin ülediği dikensiz gül bahçesidir.

Burjuvazi kartlarını açmış oyunu açık oynuyor.

BURJUVAZİ II. DÜNYA

Faşist Almanya'nın Polonya'ya işgal edilişle İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasını simgeleyen 1 Eylül tarihi, tüm barışseverlerin savaş yaratıcılara karşı evrensel mücadelesini belirlemek üzere Uluslararası Barış Günü olarak anılıyor.

1 Eylül 1939 günü faşist Hitler ordularının üç cepheden Polonya'ya saldırması ile arkasında 50 milyon ölü, bir o kadar yaralı ve sakat insan, yüz milyarlarca dolarlık maddi kayıp bırakarak tarihe geçecek olan savaş başlayordu.

İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı ağır sonuçların değerlendirilmesi, günümüzde barış uğruna bütün dünyadaki ilerici ve demokrat güçlerin verdiği mücadelenin, o sonuçları yaşayan büyük kitlelerin özlemlerle kaçışın bir mücadele biçimini alabilmesi açısından büyük önem taşıyor.

KAPITALİST SİSTEM YARGILANIYOR

İkinci Dünya Savaşı, yalnızca savaşın doğrudan alanı haline gelen 40 ülkenin, savaşta yer alan 61 devletin (ki 1.7 milyar insan ve dünya nüfusunun yüzde 80'i demektir bu), silahlı kuvvetlerde yer alan 110 milyon insanın kaderine ilişkin değildi. Bu savaş, bütün insanlığı, ekonomik ve kültürel gelişme düzeyleri ne olursa olsun, bütün halkların geleceğini belirledi.

Bu belirleme, yalnız politik ve ekonomik açıdan da söz konusu değildi. Aynı zamanda ve daha önemlisi, bu savaşla birlikte, savaş aresinde tek dünya sistemi olan kapitalist dünya sistemi bir kez daha tarihin önünde yargılandı. II. Dünya Savaşı'nın sancık sandalyesine oturan sadece Alman, İtalyan ve Japon faşizm-militarizm değildi. "Burjuva-demokratik" olarak nitelendirilen burjuva devletleri de, faşizmin saldırısına çanak tutan, olanak veren tutumlarıyla, tarihin önünde yargılandılar. Savaşların, kapitalizmden ve kapitalizmin egemen sınıflarından, onların siyasal örgütlerinin izledikleri politikadan kaynaklandığı, Polonya'nın işgaline yol açan olaylar dizisinde somut olarak belirleniyordu.

İkinci dünya savaşının ertesinde, tarihin kapitalizm için verdiği yargı, halkların devrimci mücadelesinde dile geliyordu: Artık bir "dünya sosyalist sistemi" vardı.

POLONYA'NIN İŞGALI HAZIRLANIYOR

Hitler'in Polonya'ya girişinde dünya koşulları şöyleydi: Uluslararası faşizmin

Avrupa, Asya ve Afrika'daki saldırı ve işgalleri, İngiltere ve Fransa'nın stratejik mevzilerini ciddi biçimde zayıflatmıştı. Buna karşılık Almanya ve ortaklarının gerek stratejik konumları gerekse askeri potansiyelleri giderek güçlenmiş bulunuyordu. Bu oğulan değerlendiren Hitler faşistleri, SSCB ile Batı Avrupa ülkelerinin güçlerini de karşılaştırarak, savaşta kapitalist Avrupa devletlerini haritadan silerek başlamanın kendileri için daha tekin olacağını saptamışlardı. Almanya ile Münih anlaşmasına oturarak, Hitler'in anti-Sovyet hürsından yararlanmak için ona Avrupa'da birçok ödün veren kapitalist ülkelerin silahı, böylece bizzat kendilerine dönüyordu.

Polonya ile aralarında daha önce girilen taahhütleri de hiçe sayarak, her ne pahasına bir kez daha Hitler'le uzlaş-

yordu. Polonya yöneticileri, 1939'un bahar ve yaz aylarında yapılan Sovyet, İngiliz, Amerikan görüşmeleri sırasında SSCB'nin önerdiği yardımı reddetmişti. Donanımdan yoksun ve başboş Polonya ordusunun faşistlerin kat kat üstün güçlerine direnmesi olanaksızdı. Hitler ordularına karşı direnen, yine de yurtsever örgütler ve sivil halk oldu. Örneğin bir Madlin kalesi, askerlerin, işçilerin, köylülerin ve aydınların kahramanca direniş sonucunda 2 Ekim'e kadar düşmüyordu. Varşova ise garnizon birlikleri ile komünistlerle sol sosyalistlerle kurdukları işçi tayyının direnişleriyle, dışı dış savunuldu.

SOSYALİZM KOKULUSU HITLER'İN RAKİPLERİNİ NASIL SINDIRDI?

1939 Ağustosunun başlarında, Hitler'in Polonya ile ilgili tasarıları gerek Londra ve Paris'te, gerekse Moskova'da ayrıntılarına kadar bilinebiliyordu. Berlin'deki Sovyet Elçiliği, Ağustos'un ilk günlerinde Moskova'ya gerekli istihbaratı vermişti. 7 Ağustos'ta, Sovyet yetkilileri, Polonya'daki Alman Elçiliği'nden şu bilgiyi elde ediyorlardı: "Alman kuvvetlerinin Polonya'ya karşı yönlendirilmesi ve gerekli teçhizatın yoğunlaştırılması Ağustos 15'le 20 arasında tamamlanacaktır. Ağustos 25'ten sonra Polonya'ya karşı askeri hareketi başlayacağı tahmin edilebilir."

Sovyet hükümetinin üçlü görüşme teklifi, ancak Ağustos ayının 12'sinde gerçekleştirilecekti. İngiliz ve Fransız hükümetlerinin, görüşmelerde bağlayıcı bir sonuç alınmaması için heyetlerini yetkisiz temsilcilerden oluşturdukları bir tartışmalardan bir sonuç alınmadı. Fransa ve İngiltere, Hitler'in ülkelerine saldırması olasılığı karşısında, Sovyet kuvvetlerinin yardımı gelmek üzere Polonya ve Romanya üzerinden geçmeleri ne kesinlikle karşı olduklarını belli etmişlerdi. Moskova görüşmelerinden çıkan tek sonuç, iki kapitalist ülkenin, SSCB ile herhangi bir askeri işbirliğini ciddi olarak düşünmedikleri idi.

W. Gomulka, 1962 Ocakında şöyle diyecekti bu konuda: "Polonya'nın ve bütün Avrupa'nın Alman saldırısına karşı güvenliği, ancak ve ancak, o zaman Sovyetler Birliği'nin belirtildiği yölda sağlanabilir: Polonya'nın da katılmasıyla

geçmesine de izin vermeyen Polonya yönetimi, Moskova görüşmelerinin başarısızlığı için elinden geleni esigemedi. Polonya'nın bu konudaki direnişi, Fransız ve İngiliz hükümetlerinden aldığı yer-şil ışıkla mümkündür ancak.

Sovyet hükümetinin ısrarları sonucunda Polonya'ya Kızıl Ordu'nun kendi topraklarından geçmesi konusundaki görüşünü soran Fransa da, Polonya-Almanya ilişkilerinin en gergin olduğu bir dönemde, 21 Ağustos'ta, Polonya'dan kesin red cevabı alıyordu.

22 Ağustos'da Fransız askeri heyeti SSCB'ne, Kızıl Ordu'nun Polonya topraklarından geçmesini onayladığını açıklıyor, ancak bu son anda da, girişim İngiliz hükümeti tarafından açmazda soku-luyordu. Polonya'nın Sovyet ordusunun geçişine karşı olması, İngiliz hükümeti tarafından, Sovyetler Birliği ile bir ittifağa girmek için gerekecek olarak kulanılacaktı. Bu sıralarda Londra'dan Moskova'ya gönderilen bir gizli emirde, "askeri anlaşmanın mümkün olan en genel deyimler içinde yapılması" isteniyordu.

Moskova'da üçlü görüşmeler sürerken, Londra'da da gizli İngiliz-Alman görüşmeleri devam ediyordu. O günlerin gazetelerinde yazılanın aksine, görüşmelerin amacı, İngiltere'nin Almanya'ya vereceği bir kredinin çok ötesine gidiyordu. 8 Haziran 1939'da, Chamberlain, Alman yönetici çevreleriyle sıkı ilişkileri olan Trott zu Salza şöyle di-yordu: "Avrupa sorununun çözümü, ancak Berlin-Londra ekseninde gerçekleşecektir." (İngiliz dış politikası dökümanları). Temmuz ayında ise, İngiliz hükümeti, Hitler'cilere, "yeni dünya pazarlarının açılması, varolanların kullanıl-ması ve bu pazarların dünya ölçüsünde paylaşılması amacıyla yeni İngiliz-Alman işbirliği planları" sunuyordu. (İkinci dünya savaşı aresesinde ilişkin döküman ve materyaller, Fransızca, C. II. s. 70) Ve İngiliz ticaret bakanı Hudson, paylaşılacak pazarlar olarak da, Çin'in ve Sovyetler Birliği'nin adını geçiriyordu!

Bunun da ötesinde, İngilizler, Hitler'cilere bir saldırmazlık paktı; sömürülmesine Almanya'nın da katılacağı "geniş bir Afrika sömürge kuşağı"nın kurulmasını önögen bir sömürge sorunlan anlaşması ve ö. öneriyordu. Almanya ile İngiltere arasındaki anlaşmanın

ma zemini aramaya başlayan İngiltere ve Fransa, bu kez vaktin çok geç olduğunu görüyor ve 2 gün sonra Almanya'ya savaş açıyorlardı. Ancak Polonya'yi kurtarmak gibi bir kaygıyla hareket etmeyen Chamberlain ve Daladier, Polonya ordusunun trajik durumu karşısında da seyirci kalıyorlardı. Daha sonraki sosyalist Polonya'nın devlet başkanlarından W. Gomulka, bu durumu 1959 yılında şöyle değerlendirecekti: "Polonya, Münih uzlaşmacısı İngiltere ve Fransa için bir piyondan ibaretti. Hitler ordusunun, ülkemizi kısa zamanda işgal ettikten sonra Sovyet ordusuyla yüzyüze geleceğini umuyorlardı. Bu yüzden de, o piyonu, kendi kirli oyunlarında gönül rahatlığı ile feda edeceklerdi. Münih politikasının temel ilkesini, yani Üçüncü Reich'i SSCB'ne karşı itme ilkesini gerçekleştirme girişimleri bu kez başka araçlarla sürdürülüyordu."

Burjuvaların ve senyörlerin Polonya'sı, Eylül ayının ilk yarısında bütünüyle faşist güçlerin eline geçti. Polonya hükümeti ve genel olarak, savaşın kucağına ittikleri halklarını yüzüstü bırakarak çareyi sıvıştırmakta buldular. Hitler faşistleri 6 milyon 28 bin Polonya'nın ölü-müne neden oldular. 644 bin Polonya'lı ise doğrudan doğruya işgalcilerin katliam ve işkenceleriyle yok edildi. Ancak milyonlarca Polonya'lı da faşizmle pazarlık ve artık toplumsal olarak iflas etmiş egemen sınıfların, uğradıkları fe-laketin baş sorumlusu olduğunu kavri-yordu. Ülkenin ilerici güçleri, Polonya İşçi Partisi'nin önderliğinde toplanacak, böylelikle işçi sınıfının ve ilerici köylü hareketinin birliği sağlanacaktı.

Gerçekten Polonya egemen sınıflarının anti-sovyet politikası, Polonya'nın düşmanındaki baş nedenlerden biri olu-

bir İngiliz-Fransız-Sovyet savunma ittifakı kurulmalıydı." Ancak Polonya'daki burjuva hükümeti, Polonya'nın bu ittifaka girmemesi kesinlikle karşı çıkıyordu. Sovyet Kızıl Ordusu'nun topraklarından

sağlanmasından sonra da İngiltere Polonya'ya karşı olan taahhütlerinden vazgeçecekti. SSCB ile yapılan görüşmelerde son bulacaktı. Batı Avrupa'nın "burjuva özgürlüklerine aşık" demokrat hü-

İBARRURİ MOSKOVA' DA BİR DEMEÇ VERDİ

MOSKOVA'DAKİ KÜÇÜK DAİRESİNDE BİR DEMEÇ VEREN İBARRURİ: "BAŞKALARI ŞU VEYA BU BİÇİMDE KIŞLAKLARINA ÇEKİLİRKEN, FRANKO DİKTATÖRLÜĞÜNE SÜREKLİ BİÇİMDE TEK KARŞI ÇIKAN KOMÜNİST PARTİSİ OLDU. KAÇIMIZ TUTUKLANDIK, BASKI NIN KURBANİ OLDUK, ÖLDÜRÜLDÜK! MÜCADELE İÇİNDE BAŞKALARI DA, SOSYALİSTLER VE ESKİ GELENELERİNE RAĞMEN ANARŞİSTLER DE ORTAYA ÇIKTI. FAKAT ÖN SAFTA VE SAYICA EN ÇOK OLAN KOMÜNİSTLERDİ. HIÇBİR FEDAKARLIKTAN ÇEKİNME- DEN, MÜCADELEDE BİR AN BİLE DURAKLAMADILAR. KOMÜNİSTLERİN BUGÜN MUHALE- FETİN TEMEL SİYASAL GÜCÜ, MUHALEFETİ TOPARLAYABİLECEK VE ÜLKEMİZİN DEMOKRATİK GELİŞMESİNİ YÖNLENDİRECEK BÜYÜK GÜÇ OLMALARI BUNDANDIR. KOMÜ- NİST PARTİSİ, İSPANYA'NIN DEĞİŞİM OLANAKLARINI İÇİNDE TAŞIYAN KİTLE MÜCADE- LERİNİN YARATICISIDIR.

Eylül ayının başında Madrid'e dö- neceği açıklanan İspanya Komünist Par- tisi başkanı Dolores Ibarrruri, şu anda yaşamını sürdürdüğü Moskova'nın mer- kezindeki küçük dairesinde bir demeç verdi. Madrid'e dönüş hazırlıklarını sür- düren Ibarrruri, birkaç saat süren görüş- me süresince son derece canlıydı. Dolo- res Ibarrruri'nin Fransız L'Humanite ga- zetesinde yayınlanan görüşme sırasında İspanya Komünist Partisi yürütme komi- tesine üyesi Ignacio Gallego da hazır bu- lundu.

Mutlakıyetçi bir ailede dünyaya gelmesine rağmen, Biscaye maden işçi- lerinin yaşamını yakından izleyerek kü- çük yaşta sosyalizm için mücadelenin zorunluluğunu kavramış olan Ibarrruri, bu konuda bir soruyu şöyle yanıtladı:

"Bir Komünist Partisi kurulması sorunu ortaya atılır atılmaz, ben de, ku- ruluşunda ilk yer alanların arasınday- dım".

Ibarrruri, kendisine "La Passionaria" sıfatının verilmesini de şöyle anlatıyor: "Bu çok eski zamanlara gidiyor. Yaşay- mının ilk yazısını "Biscaye Madencisi" adlı bir dergide yazmıştım. Yazım din- sel iktidarlara, sahte sofuluğa karşı çı- kıyordu. Yazımın yayınlanması "Passion haftası"na rasladı. O zamandan beri "La Passionaria" olarak anıldım".

STALİNGRAD SAVUNMASINDA ÖLEN OĞLU

D. Ibarrruri, Madrid'deki ilk hapisa- ne yıllarını da şöyle hatırlıyor: "Oğlu- mun o sırada sokakta terk edilmiş oldu- ğunu düşünmek çok acıydı. Hapisane- deki tüm komünistlerin ortak sinavına, benim için, bir de çocukların akitbe- den endişelenen bir anenin acısı ekleni- yordu. Çok yoksul bir yaşam süren bir yoldaş ailesi oğlumu yanına aldı. On- larla olan şükran borcumu hep içimde ta- şıdım. Daha sonra, Madrid'de Parti'nin yönetiminde bulunduğu sırada, çoc- ukların Sovyetler Birliği'ne gitme- sine mutabık kaldım".

Dolores Ibarrruri'nin üzerine titredi- ği oğlu, Sovyet Ordusu'nun saflarında, Stalingrad savunması için çarpışırken ölmüştü. Moskova'da, Volga nehri- nin kıyısında açılan büyük bulvar üzerinde, ü- zerinde "Ruben Ibarrruri" adının yazılı olduğu bir heykel, onun adına yükseli- yordu.

İBARRURİ DİMITROV'U ANLATIYOR

Dolores Ibarrruri, Komünist Enter- nasyonel'in yönetiminde çalıştığı yıllar- daki anılarından söz ederken, Dimit- rov'un ammadan geçiyor:

"Yöneticiler yalnız siyasi kapasite- lerine bağlı olarak değil, aynı zaman-

da, diğer insanlarla olan ilişkilerine da- yanarak değerlendirilebilirler. Dimitro- rov'un kişiliğinde, devrimci militan, yü- rek insanından ayrı değildi. O, işçi sını- fının, onunla birlikte demokrasiye ve sosyalizme doğru yürüyebilecek tüm güçlerle ittifakının zorunluluğunu kavra- mıştı. Ve insani olan yine onda hakim durumdaydı".

Ibarrruri, İspanya Komünist Parti- sinden de şu sözlerle söz ediyor:

"Başkanı şu veya bu biçimde kış- laklarına çekilirken, Franko diktatörlü- ğüne sürekli biçimde tek karşı çıkan Ko- münist Partisi oldu. Kaçımız tutuklan- dık, baskının kurbanı olduk, öldürüldük! Mücadele içinde başkaları da, sosyalist- ler ve eski geleneklerine rağmen anar- şistler de ortaya çıktı. Fakat ön safta ve sayıca en çok olan komünistlerdi. Hiçbir fedakarlıktan çekinmeden, mücadelede bir an bile duraklamadılar. Komünistlerin bugün muhalefetin temel siyasi gücü, muhalefeti toparlayabilecek ve ülkemizin demokratik gelişmesini yönlendirecek büyük güç olmaları, bun- dandır. Komünist Partisi, İspanya'nın değişim olanaklarını içinde taşıyan kitle mücadelesinin yaratıcısıdır".

Ibarrruri, bir süre önce ilan edilen af- fın bu mücadelelerinin ürünü olduğunu, ancak tam af yolunda sadece bir "adım" olduğunu belirttikten sonra şöyle de- vam etti: "Bizim istediğimiz, işlemediği- miz bir suç için bizden ötür dellenmesi değildir. Af, tek suçları özgürlük için mücadele olan insanları ilgilendiriyor bu- gün ruş koşullarda, af, sadece bir adalet sorunudur. Utusal bir zorunluluk- tur".

"Önceki hükümet (Arias Navarro hükümeti) bu zorunluluğu kavramadığı için düşmüştür".

Ibarrruri, siyasi sürgünlerin ülkeye

dönmesiyle ilgili olarak, birkaç ay önce işçiler bakanı Fraga Iribarne'nin Passio- naria'nın ülkeye girmesine izin vereme- yeceğini, çünkü o'nu korumak için ge- rekli kuvveti olmadığı söylediğini hatırlat- tıktan sonra, gülerек şöyle dedi: "So- nuc olarak artık Fraga Iribarne bakan değil".

Ibarrruri, İspanyol kilisesindeki ge- lişmeler konusunda da, Monserrat gibi büyük manastırların olumlu konuşumu, işçilere kiliselerinde toplanma olanağı

veren din adamlarının durumunu hatırla- tarak şöyle dedi: "Başka zaman sıkı antikomünist olan unsurlar bile bugün bizim saflarımızda çarpışıyor. Artık bi- zimle uyum içinde eylem yapan bir hris- tıyan demokrasi var. Bir güney Avrupa ülkesinde ilk kez bu nitelikte bir olgu görülmüyor".

"DEMOKRATİK KOPUŞ"

D. Ibarrruri, görüşmesinde, "demok- ratik kopuşa" doğru ilerlemede, hükü- metle muhalefet arasında bir diyalog ku- rulup kurulamamasının, ilk adımla belirle- yeceğini belirtti. "Demokratik Koordi- nasyon" adındaki muhalefetin gücün- lü kuruluşunun, bünyesindeki birliğin korunması gerektiğini hatırlatan I.K.P. başkanı, hükümetle görüşmelere oturabi- lecek tek yetkili kuruluşun da olduğunu bildirdi. Ibarrruri, Demokratik Koordi- nasyon'un bünyesindeki örgütlerin, sa- dece kendi bağımsız örgütleri için yarar sağlama yoluna bugüne kadar itileme- diğini de söyledi.

I.K.P. başkanı, hükümetle muha- fet diyalogunun, anayasal döneme giden kapıların açılmasıyla sonuçlanmasa- gerektiğini söyledi. Ibarrruri, siyasi parti- lerin eylem özgürlüğünü güvenceye ala- cak ve Kurucu Meclis seçimlerini düzen- leyecek geçici bir ulusal bağlama ko- alışyon hükümetinin kurulması gerekti- ğini belirtti.

Daha sonra, Parti Merkez Komite- si'nin bir süre önce Roma'da tamamladı- ğı toplantısı üzerinde duran Dolores I- barrruri, I.K.P. genel sekreteri Santiago Carrillo'dan söz ederken şu deyimleri kullandı: "O'nun adı, Parti'mizin, ülke- mizin gerçekten uygun düşen bütün ka- rarlarıyla yan yana yer almaktadır".

I.K.P. başkanı, Eylül başında Mad- rid'e dönerken Paris'ten geçeceğini de açıkladı. Ibarrruri, bu ziyaretin amacının, F.K.P.'ne dayanışması için teşvik ol- duğunu da belirtti. Ibarrruri şöyle dedi: "Fransız Komünist Partisi ile, dayanış- ma, yaşayan bir sözcük biçimini alıyor. O'nun başanlarının herbirini kendimi- zinkiler gibi yaşıyoruz. Çünkü İspanya'da bu başanların doğrudan bir yansıması o- luyor".

PORTEKİZ KOMÜNİST PARTİSİ SOSYALİSTLERİN SAĞCI POLİTİKASINA KARŞI HALKI UYARDI

Portekiz Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin siyasi komisyonu önceki hafta yayınladığı bir bildiriye, sosyalist- lerin kurduğu azınlık hükümetinin, ülke- yi sağa götürmek amacını güttüğüni a- çıkladı.

Hükümet programı üzerine açılan tartışmayı konu alan bildiriye, bu tartış- malar sırasında, PKP'nin hükümetle ilgili daha önce koyduğu teşhisleri doğruladı- ğı anlatıldı. Bildiriye daha sonra belirtti- len noktalar şunlar:

"Soares'ın azınlık hükümeti, ülkeyi sağa doğru kaydırmayı amaçlayan bir siyasi doğruluğu önermektedir. Bu ger- çekleşirse, Anayasa ve Nisan 1974 Dev- rimi'nin temel kazanımları tarafından korunan demokratik rejim tehlikeye a- tılmış olacaktır.

"PKP, Halkçı Demokrat Parti ve Sosyal ve Demokrat Merkez Partileri tar- fından desteklenen bir sağ politikasının uygulanmasıyla doğabilecek sonuçlar-

dan büyük bir kaygı duymaktadır. "PKP, sağ politikasının uygulanması sırasında alınabilecek işçi düşmanı yada halka karşı nitelikteki tedbirlere karşı mücadele edecektir.

"Öte yandan, Sosyal Parti'nin hükümet politikasının kaçınılmaz başarısızlığının Portekiz'deki demokrasinin yenilgisine haline gelmesi de, Portekiz de- mokratlarının çıkarına değildir. Bu ne- dense, PKP, sağ güçlerin saldırdığını ön- nöndeki engelleri yükseltmeyi baş görev olarak görmektedir.

"Komünistler, ülkede demokratik bir politikanın uygulanması perspektif- lerini koruma yönündeki çabalarını sür- düreceklerdir. Bunun yanı sıra PKP, de- mokratik özgürlüklerin ve Devrim'in ka- zanımlarının korunmasından yana yapı- lacak olumlu girişimleri de, hükümet bu- gibi girişimlerde bulunduğu takdirde, destekleyecektir".

LENİN'İN ÜLKESİ VE SENEGALLİ DOK İŞÇİSİ

AFET İLGAZ

Kemal B. Çukurkavaklı bir gazetecidir. İki yıl önce çağrılı olarak gittiği Sovyetler Birliği izlenim ve incelemelerini bu yıl "Lenin'in Ülkesi" adlı kitabında toplayarak yayınladı. Kitabının sonuna eklediği "son söz"den birkaç cümle almayı, onun kitabını tanıtmadan önce yararlı gördüm.

Çukurkavaklı bir gazetecidir. İki önce çağrılı olarak gittiği Sovyetler Birliği izlenim ve incelemelerini bu yıl "Lenin'in Ülkesi" adlı kitabında toplayarak yayınladı. Kitabının sonuna eklediği "son söz"den birkaç cümle almayı, onun kitabını tanıtmadan önce, yararlı gördüm.

"Gazeteci gerek kendi toplumu önünde, gerekse gelecek kuşaklar karşısında sorumluluğu olan insandır. Gördüklerini, bildiklerini, yaşamına giren olaylar içinden edindiklerini, enine boyuna araştırıp okurlarına sunmak zorunluluğundadır. Ancak işlev yerine getirilirken, ezen gösterilmesi gereken durumlar vardır. Bunlardan birisi ve belki de başlıca nedeni toplumu o - lumluya, daha iyiye, doğrulara götürme çabasıdır. Bu çabayı sürdürürken - Gazeteci, insanın tüm değerlerini yüceltme, O'nu doğanın yaşamın değışimlerinden yararlandırarak değıştirmeye kararlı bir eğiticidir gibidir."

Hiç kuşkusuz "gazetecilik görevi" budur. Kapitalist güçlerine gemenolduğu bir toplum düzeyinde insanlara bizler, özellikle "insanın tüm değerlerini yüceltildiği" toplumların insanlarına duyduğumuz özen ve yakınlıkla, bu tür kitapları yutar gibi okuyoruz.

Çukurkavaklı, Sovyetler Birliği insanlarını "pırl pırl giyinmiş, temiz, sağlıklı, neşeli, çevresine sevgi saçan ve güvenen" insanlar olarak tanımladığı zaman, toplum düzeninizi kendi çalışması ve güçlüğüyle, insanın yücelmesi" için değışiren bu halka bütün dünya halkları adına saygı duyuyoruz.

Sovyetler Birliği halkı 47 yıldır ev kiralatırın, 25 yıldır elektrik ve hava gazı ücretlerini değışmediği ve konut inşaatına devletin bir ticaret vasıtası olarak değil sosyal bir hizmet olarak baktığı bir ülkede yaşamaktadırlar. Sovyetler Birliğinde toprak bütün halka aittir. Toprak satılmaz, kiraya verilmeyi, kirayla tutulmaz. Sovyetler Anayasası gereğince kolektif çiftlikler işgal et - tikleri toprak halka parasız olarak kullanmak üzere verilmiştir. Bu ülkede en - titüler, Teknik Okullar, orta dereceli okullar, Meslek Teknik Okullarında ve çeşitli kurslarda doksan milyon insan okumaktadır. Bu öğrencilerin üçte biri kadındır. Herbin sovyet kadınından 740'ı yüksek ve orta öğrenime sahiptir. Erkekler için bu oran binde 737 dir. Yüksek ve orta öğrenim sahibi her beş uzmandan üçü kadındır. Bu okullardan çıkan herkes, okulu bitimeleri neredede çalışacağı bilir. Ülkede 36 milyon emekçi ekonomik eğitim görür. Sovyet Yüksek Surasında 1517 üye vardır. Bu üyeler arasında 62 dil konuşu - lur. 1974 yılında ülkedeki işçi sayısı 68 milyondur.

Sovyetler Birliğinde bir garson kadın haftada üç gün geldiği işinden 2500 lira alır, ev kirası vermez ve çocuklarını kreşlerde büyütüğünü ve gü - vendede olduğuna görecek kendini işine ve kişisel mutluluğuna adayabilir ve Türk gazetecinin Türk kadınına bir Sovyet kadını olarak itilecek bir me - saji olup olmadığı sorusuna:

"Sovyetler Birliğinde kadınlar üzülüyorlar. İsterim ki dünyanın hiç bir yerinde de üzülmesinler." diye karşılık verir.

Moskova üniversitesinde 16 fakülte, 27000 öğrenci, 5000 stajyer, 200 ayrı bölüm, 300'e yakın laboratuvar dört bilim enstitüsü vardır. Sayısız araştı - rılma filoları, araştırma enstitüleri, eğitim üssü, 2 açık hava stadyumu ve 12 daldada sporcu yetiştiren olanakları vardır. Artistler ve sanatçılar da üniversite - lerden yetişir, öğrenciler için plaj ve yayla gibi dinlenme yerleri vardır.

İnsan bunları okuyunca bizim güvensizlik içinde, can kaygısıyla dersini bile dinliyemeyen, dayak ve hakaretin her türüsünü tanımış öğrencilerimiz ve kaplarına panzerler dayanan üniversitemiz geliyor aklıma. Üstelik bu üniversitelere sinavsız da giriliyor. Bizim kişisel uğraşlar içinde yıpranan, yada tutunabilen, ya yitip giden sanatçılarımız, aydınlarımız, kadın ve çocuk - larımız geliyor aklıma. Kitabın 92. Sayfasında çok dokunaklı bir bölüm var.

"Moskova, ya giden Bakü uçağında 3-4 yaşlarındaki bir kız çocuğuna bütün uçak halkının, yaşlı kadınından, genç erkeğine ve kitap okuyan genç kadınından hostesine kadar herkesin çeşitli biçimlerde gösterdikleri sevgi, ve sevgiye doymuş, bunu olağan karşılamaya alışkın, soğukkanlı, dengeli, öl - çülü Sovyet çocuğu... Yazar bu bölümün başına "Umut Çiçekleri" demiş.

"Bu çocuk sanki ön koltuklardan birisinde oturan bayanın değil bu uçaқта bulunanların tümünün en yakını ve yüreğinden bir parça gibiydi. Bir toplumun böyle bir eğitimi ve ortak sevgi düzeyinde buluşması belki bir - çoklarına bir şey söyleyebilir. Ancak çocuklar her toplumun yarınını oluşt - uracak en büyük güven kaynağıdır. Ozanın dediği gibi: "Umut çiçeğidir çou - cuklar dünyamızda."

Yazarın, kitabının başlığı üzerinde durmak ve başlığın hiç kuşkusuz seçi - lerek konulmuş olduğunu vurgulamak istiyorum.

Sovyetler Birliği ülkesine ve halkına saygımız bellidir ki, denizlerinin, göl - lerinin, otellerinin güzelliğinden, insanların rahatlık verici dış görünüşlerin - den doğmuyor. Bu toplumun ve ülkenin hâlâ gideremediği toplumsal çelişki ler varsa, bunları Sovyet romanlarında görip okuyabiliriz. Ne var ki, Sovyet halkı ve sovyet devriminin öncüleri elli yıl önce bu ülkeyi" insanın insan so - cummedniği ekonomik ve toplumsal koşulları üzerinde yeniden temellendirir - ken bir çok doğmatik sosyalizm görüşlerini de yenmişlerdir.

"Sosyalizmin siyasi unsurlarıyla iktisadi unsuru arasında uyuntuk bul - lunması gerektiği hakkındaki görüşleri", Sovyet Devrimi değışirmiştir. Çün - kü Lenin'in sosyalist devrim anlayışı, sosyalizmin siyasi unsurlarıyla iktisadi un - suru arasında mutlak bir uyuntuk bulunması zorunluluğunu reddederek si - yasi unsura öncelik tanıyordu. 1905 Şubat devriminden 1917 ieregelinceye ka - dar geçen dönem içinde, Rus halkı bazi siyasi hak ve özgürlükleri elde etmiş ti Burjuva demokratik devrimini tamamlamaması olmasına karşın sosyalist

devrime siyasi gerçek bir zorunluluktu. 1917 devrimine gerçeğleşmesi bir raslantı değil, bir zorunluluktu. Bu da Lenin gibi büyük bir öncünün ve örgütlü sosyalistlerin bir başarısı olmuştur. Onun için saygıyla okuduğumuz bu kitap hiç kuşkusuz Lenin'in ve insanca haklarına sahip çıkması bilen Sovyet halkının ülkesi ni anlatıyor dersek, salt yüzeysel hayranlığın di - şında tarihsel bir gerçeği belirtmiş oluruz.

Aynı günlerde okuduğum başka bir kitap, Kara Dok İşçisi. "Lenin'in ülkesi'nden edindiğim güzel izlenimlerle çelişen, bataklik haline gelmiş ba - ka bir dünyanın insanlarını tanıttıyordu.

Fransa'ya dok işçiliği yapmak üzere gelen zenci Afrika'lıların korkunç yaşama boğuntularını anlatan bu kitapta burjuvasından işçisine kadar mutlulukları çok geçici olan ve raslantılara bağlanan boyuna çabalayan, di - şişen, insanlar anlatılıyor.

Doklarda yük işçiliği yapan Diaw, kendinde edebiyat yetenekleri sezerek yaşadığı çevrenin romanını yazmak ister. Gündüz yük taşıyıp gece daha zor - lu bir çalışmanın içine girmek zorunda kalarak yazdığı, çok güç koşullarda yazabildiği bu romanı, yayıncıların çok para istemeleri sonucu bastıramaz. Bir işçinin, burjuva düzenlerinin kargaşalığı ve engellerle dolu yolları geç - erek edebiyat başarılarına ulaşması son derece güç, hatta olanaksızdır. Kitabın basılmasına aracı olmaya söz veren bir Fransız kadın yazar, zencinin kiti - bini, onun haberi olmadan kendi imzasıyla yayınlattı. Bunu, kitap yayınladı - ktan sonra haber alan Diaw, haklılığına duyduğu güven ve hakkını arayımı - yacağını bilmenin çaresizliği içinde kadının evine gider, onu tartaklar ken öldürür. Edebiyat dünyasında çoğunlukla boyleydi bu! Yaşayabilmek için insan - ları satmak, aldatmak, öldürmek ya da ölmek gerekir.

Diaw süresiz hapse hüküm giyer. Onunla evlenebilmek için kitabının ba - sımını bekleyen gebe sevgilisi, babasının ününü koruyabilmek için bir zenciden olma çocuğunu aldımak zorunda bırakılan Fransız Andre'nin ölümü, Andre'nin babasının mutsuzluğu, annesinin tutuklanması, sendikası dok işçi - lerinin yoksulluğu ve insanca yaşama koşullarından uzaklığı, romanın öteki insan dramlarıdır. İler birimizi raslantıların nelerle karşılaştıracığını bileme - didiğimiz bu güvensizlik ortamında, Diaw'ın tutukevinden dayısına yazdığı ve kitabın son bölümü olan mektup, bu dünyanın değıştirilmesinin ve yeniden kurulmasının gerekliliğini bütün sertliğiyle ortaya koyuyor.

DOSTLAR TİYATROSU ANKARA'DA

Dostlar Tiyatrosu 1975-76 tiyatro döneminde oynadığı oyunları 1 Eyl - ül'den itibaren Ankara'da Çağdaş Sahne'de sergileyecek.

12 Mart'ın getirdiği toplumsal olaylara iki oyunu yaklaşıyor Dostlar Ti - yatrosu. Bilgesu Erenus'un sokaktaki insanın duyulduğundan yola çıkarak kaleme aldığı "Ortak" ve Macit Koper'in Sabotajlar Davası'nun belgelerini kullanarak oluşturduğu "Sabotaj Oyunu".

Devrimci ve ilerici oyunlardan seçilmiş şarkı ve türkülerden kurulu "Ezenler Eziyetler Haşkaldıranlar" hem bir resitali hem de amacına ezgile ulaşan bir oyun niteliğindedir. Genço Erhal'n Nazım Hikmet'in şiirlerinden derleyip, sahneye uygulayarak oynadığı "Kereni Gibi" adlı oyun, iki yıldır sürdürdüğü ilgiyi Ankara'ya bir kez daha götürecektir.

Dostlar Tiyatrosu'nun Ankara Çağdaş Sahne'de sergileyeceği dört oyu - nun ilginç yönlerinden biri de tümünün bizler çalışmalarını ürünü olması. (Kerem Gibi ve Ezenler Eziyetler Haşkaldıranlar, beşer oyun oynayacaktır.)

SON BELEDİYE SEÇİMLERİNDE, BAĞIMSIZ OLARAK TUNCELİ BELEDİYE BAŞKANLIĞINI KAZANAN SÜLEYMAN KIRMIZITAŞ TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'NE GİRDİ. TUNCELİ'NİN TIPLI BELEDİYE BAŞKANI KIRMIZITAŞ'IN YÜRÜ-YÜŞE VERDİĞİ DEMECİ OKULLARIMIZA SUNUYORUZ.

İDARELERE DÜŞÜYOR

● Özgeçmişinizi anlatır mısınız?

● Tunceli, Merkez Erdoğan köyü 1934 doğumluyum. İlkokulu, bağlı bulunduğumuz Karakoç-Palu bucağında, ortaokulu da Tunceli Ortaokulu'nda okudum. 1951-52 ders yılında, Elazığ Lisesi'nde okurken, kadastro kurs sınavlarına katıldım ve kazandım. 9 aylık meslek kursundan sonra, fen memuru yardımcısı olarak 1953 yılında Diyarbakır şehir kadastrosuna atıldım. 1956-58 yılları arasında askerlik dışında Kadastro'da: teknisyen yardımcısı, teknisyen ve kontrol memuru olarak görev yaptım.

1953 yılına dek, köyünle ilişkilerim sürdü. Fiilen köyde çalışıyordum. İlkokul sıralarından itibaren 1953 yılına kadar bedenen çalıştım. Çadır bekçiliği, suculuk ve amelelik yaptım.

1953'den 1968'e kadar kadastroda süren görevim önceki deneylerime ek olarak, Anadolu köylüsünün tüm yaşantısını görmeme ve bu yaşantıya katılmama olanak sağladı. Onlarla birlikte ahırlarda yatılık, ezilen insanların çilelerini yakından biliyorum. Kadastro ekibinin mensubu olarak gittiğim köylerde bıkmadan, yorulmadan ve tam bir tarafsızlık içinde görev yaptığımı sanıyorum. Küçükükten itibaren yaşam kavgasının içinde yer alan bir kişi olarak, halkın yanında ve haksızlığın karşısında yer almaya çalıştım.

Son olarak Çivril'de ikinci 2 Haziran 1968'de 11'imde mahalli seçimlere katıldım ve kazandım. O zamandan bu yana Tunceli belediye başkanlığı görevini sürdürüyorum. Belediye başkanlığı seçimlerini, ilk dönem Cumhuriyet Halk Partisi adayları olarak, ikinci dönemde de bağımsız olarak kazandım.

● Mevcut yasalar çerçevesinde, yerel idareler gerçek fonksiyonlarını yerine getirebiliyor mu?

● Hayır. Vesayet müessesesi, Türkiye'de belediyeler üzerinde adeta katmerleşmiştir. Valiler, vali muavinleri, il idare kurulları, bulunmadığına yerine bakan yetkililer, ve giderek merkezi hükümetin tüm görevleri, yerel hizmet gören belediyeler karşısında, istedikleri an istedikleri oyunu oynayabiliyorlar. Bunun çok somut ve güncel örnekleri var. Örneğin, bu saydığımız görevlerden birine, dalgınlık sonucu selam verilmedi mi, ya da istedikleri düzeyde özel ihtimam gösterilmedi mi, belediye başkanları ve belediye organları yerden yere vurulur. Başlarına türlü çoraplar örülmeye çalışılır. Sözünü ettiğimiz vesayet müessesesi, bucağın müdürlüğünden Başbakan'a kadar, bu şekilde işler. Belediyeye yardımcı bulunmaya, belediyenin hizmet ve çalışmalarına katkıda bulunmaya gelince, yarımlaşma ve katkı anlayışı bu kademelerde çoğunlukla mevcut değildir.

Üstüne üstlük, alışlagelmış bir uygulamaya il, Cumhuriyet hükümetlerinin hiçbirisi, Belediye idarelerinin özelliklerine saygı göstermemişler. Saygı göstermek bir yana, belediye başkanlarının siyasi manevralarında hareketle, bunların siyasi iktidarın doğrultusunda ters düşmesi durumunda, şehir halkını cezalandırmak adedi haline almıştır. Bu durumda, yerel idarelerin önemli bir birimi olan belediyelerin, halka ters siyasal iktidarlar karşısında, fonksiyonlarını gerektiği biçimde yürütmelerini mümkün görmemekteyiz. Öyle ki, bu idareler için kullanılan "özgür" tabiri bile, bir aldatmacadan öteye geçememektedir.

● Pekii, yerel idareler gerçek fonksiyonlarına ne zaman kavuşabilir?

● Belirtmeye çalıştığım gibi, yerel idarelerin işlevlerini gerçek anlamda yürütmeleri, bugünkü ikti-

DEMOKRATİKLEŞME SÜRECİNDE YEREL BÜYÜK GÖREVLER

İŞÇİ SINIFI SOSYALİZMİNİ HEDEF ALAN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ, PARTİ PROGRAM VE TUZUĞU İLE, TOPLUMDA YER ALAN OLAYLAR KARŞISINDAKİ TAYRİ İLE, SORUNLARA KOYDUĞU TEŞHİS VE ÖNERİĞİ ÇÖZÜMLER İLE, ÖRGÜLENME BİÇİM VE NİTELİĞİ İLE, GÜNÜMÜZE DEK GERÇEKLEŞTİRDİĞİ EYLEMLER İLE TÜRKİYE İŞÇİ SINIFININ BİRİCİK POLİTİK ÖRGÜTÜ OLDUĞUNU GÖSTERMİŞTİR.

TÜRKİYE'DE YEREL İDARELERİN YAPACAKI HALKTAN YANA GİRİŞİMLER, GENEL DEMOKRATİKLEŞME MUCADELESİNİN ÖNEMLİ BİR PARÇASIDIR. FAŞİZMİN, ANTİDEMOKRATİK BASKI VE GİRİŞİMLERİN TABANININ, KÖKENİNİN TASFIYE EDİLMESİ SÜRECİNDE, YEREL İDARELERE ÖNEMLİ GÖREVLER DÜŞMEKTEDİR.

darların yönetim anlayışları ve tutumları çerçevesinde mümkün değildir.

Yerel idarelerin demokratikleştirilmesi, genel olarak Türkiye ölçeğindeki demokratikleşmenin iş ve zorunlu koşullarından birisidir. Başka bir deyişle, demokratikleşmeyi, salt yasal düzenlemeler çerçevesinde ele alamamak gerekir. Bu sorun, vergi düzenlemelerinden üretim ve tüketim düzenlemelerine kadar uzanan çok geniş kapsamlı girişimleri içerir.

Yani, antidemokratik girişimleri, yalnızca yasal düzenlemelerin içinde aramamalıyız. Faşizmin, antidemokratik baskı ve girişimlerin tabanının, kökeninin tasfiye etme yollarını bulmak gerekir mutlaka. Yerel idarelerin kendi işlevlerini gereği ölçüde yerine getirebilmeleri de, işte bu genel demokratikleşme süreci ile birlikte gidecektir.

Gıda ve diğer temel ihtiyaç maddelerinin üretimi ve halka ulaştırılması, geniş yığınlar için büyük önem taşıyan bir sorundur. Bu yolda, geniş yığınların lehine girişimler, genel demokratikleşmenin önemli bir parçasıdır. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, yalnızca kitlelerin temel ihtiyaç maddelerinin üretimini kamulaştırmak, tek başına yerel yönetimleri gerçek işlevlerine kavuşturamayacaktır. Buna ek olarak, tüketimin ve fiyatların da sıkı bir biçimde kontrol edilmesi gerekmektedir. Bu planda, fiyat kontrolü açısından devletin sahip olduğu yasal olanaklar, belediyelere verilmelidir. Böylece belediyeler, özel sektörün dikte ettirmek istediği fiyatlarla karşı koyabilecek duruma geçirebilir. Mahalli idarelerin özel sektörle başbedelmeleri için, devlet olanaklarının bu idarelere devredilmesi gerekir kısacası.

Bu açıdan, Türkiye'deki halktan yana ilerici belediyelere büyük görevler düşmektedir. Bu yoldaki mücadele omuz omuza verilmelidir. Belediye meclis üyelerinden belediye başkanlarına kadar tüm birikimler, yukarıda belirtilen doğrultudaki mücadelelerin on koşullarının hazırlanması için çalışmalıdır.

Bu sözü edilemlerin gerçekleştirilmesi yanında, ayrıca yasal düzenlemelere gidilmesi de zorunludur. Örneğin, 5237 sayılı belediyeler gelir yasaı, 1580 sayılı teşkilat yasaı ve 1608 sayılı "Umur-ül Belediyeye ait Ahkâm-ı Cezaiye" yasaının yukarıda belirtmeye çalıştığım koşullara aydınlanması gereklidir.

● Türkiye'de ilerici belediyeler doğrultusundaki gelişimi nasıl değerlendiriyorsunuz?

● Bu konuda iki yönüyle ele alınmalıdır kanımca. İlerici belediyelerin yönetime gelmesi, bir yönüyle toplumdaki demokratikleşme sürecini doğrular doğurur ileriye götüncü niteliktedir. Demokratikleşme süreci, yalnız siyasal iktidardan merkezi hükümet organı düzeyinde değil, toplumdaki bütün kurum ve kademe düzeyinde söz konusu olan, olması gereken bir süreçtir.

Konunun ikinci yönünü ise şu şekilde belirlemek mümkündür: İlerici belediyelerin yönetime gelmesi, o belediyenin konusu olan somut sorunlar çevresinde emekçi halkın ve halktan yana ilerici güçlerin eylem birliğinin sağlanması açısından büyük önem taşır. Bizim anlayışımıza göre, demokratik güçlerin eylem birliği, öncelikle tabanda, kitlelerin eylem birliği doğrultusunda gerçekleştirilmelidir. İlerici, demokratik, sosyalist bir çizginin yerel yönetimlerde sorumluluğuna gelmesi, halkın çıkarlarının savunulması içindir. Yoksa siyasal iktidarın bürokratik işlerinin sorumluluğuna ortak olmak için değil. Halkın ve ilerici güçlerin yukarıdaki anlamdaki birliği, tüm toplum düzeyinde mücadeledeki birlik ile (utar) bir ilikkiye sokulabilirliği zaman, ilerici belediyelerin olumlu işlevi gerektiği gibi kavranmış olacaktır, kanımca.

● Türkiye İşçi Partisi'ne giriş nedenlerinizi açıklar mısınız?

● Hayata atıldığımdan bu yana çalışan bir insanım. Yaşamımın büyük bölümü işçilikle geçti. İşçilerliktedir, alımları ile kazanılan emeğin her şeyin üzerinde, yuce bir değeri vardır. Bu değeri yaratırlar, işçi sınıfı ve onun yarıları tüm çalışanlardır.

İşçi sınıfının tarihsel bir görevi vardır. Bu görev, her türlü sömürüye son vermek, toplumun tüm üyelerinin kışkıllık, özgeçerlik gilebileceği bir toplum düzeyine demokratikleştirmektir.

Bununla birlikte günümüzde, başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi sınıf ve tabakaların güncel, ivedi görevi, sosyalist mücadele ekseninde, demokratikleşme sürecinin hızlandırılması, demokratik hak ve özgürlükleri koruyup geliştirme, toplumu demokratikleştirme, kısacası demokrasi için mücadele ve ilkeci emperyalizmin boyunduruğundan kurtarma görevidir.

İşte, işçi sınıfı sosyalizmini hedef olarak alan Türkiye İşçi Partisi, parti program ve tuzluğu ile, toplumdaki yer alan olaylar karşısındaki tavri ile sorunlara koyduğu teşhis ve önerdiği çözümler ile, örgütlenme biçimi ve niteliği ile, günümüze dek gerçekleştirdiği eylemler ile Türkiye işçi sınıfının biricik politik örgütü olduğunu göstermiştir.

Bu nedenle Türkiye İşçi Partisi üyesiyim.